

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΣΤ'.

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοθνη φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἐπὶ 1 Ἰανουαρίου. Ἰούλιος, Ἰούλιος καὶ Ἰνίκαι ἑτησίαν. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σκαδίων 25.

9 Ὀκτωβρίου 1888

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΛ ΙΒΑΝΟΒΙΤΣ

(Ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Λέοντος Τολστόη.)

[Ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς, γερμανός, ἦτο παιδαγωγός τοῦ Λέοντος Τολστόη καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του κατὰ τὴν παιδικὴν ηλικίαν των. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς των ὁ πατήρ τοῦ Λέοντος κόμης Τολστόη ἀπέπεμψεν ὡς ἄχρηστον τὸν γέροντα παιδαγωγόν. Ὁ μέγας ῥώσσοσ μυθιστοριογράφος περιγράφει τὴν βαθεῖαν ἀπελπισίαν τοῦ Κάρλ Ἰβάνοβιτς ἐτοιμαζομένου ν' ἀπέλθῃ καὶ διηγείται τὴν βιογραφίαν αὐτοῦ πιστῶς ὡς ἐν τῇ ὄψει ὁδύνη τῆς ψυχῆς του διηγῆθαι πρὸς αὐτὸν παιδίον ὄντα ὁ ἀτυχῆς παιδαγωγός του.]

Τὴν μίαν μετὰ τὰ μεσάνυκτα, τὴν προτελευταίαν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς ἐμελλε διὰ παντός ν' ἀπέλθῃ τῆς οἰκίας μας, βαμβυκακώσαστεν κοιτωνίτην φορῶν καὶ ἐρυθρὸν πιλίδιον, ἐκλινεν ἐπὶ τοῦ μαρσίπου ἐν ᾧ μετ' ἄκρας προσοχῆς ἐτακτοποίει συμμετρικῶς τὰ ἰνδύματά του.

Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Κάρλ Ἰβάνοβιτς, τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ἦτο ἐξαιρετικῶς διάφορος. Θὰ ἔλεγε τις ὅτι προσεπάθει νὰ ἔχῃ ὡς οἷόν τε ἡττονας πρὸς ἡμᾶς σχέσεις. Καὶ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐτι, καθ' ἣν εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον, ἔρριψεν ἀπλῶς ἐπ' ἐμοῦ ἀδιάφορον βλέμμα καὶ ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον του. Ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς κλίνης μου, ὁ δὲ Κάρλ Ἰβάνοβιτς, ὅστις συνήθως ἀπηγόρευε τοῦτο αὐστηρότατα, οὐδὲν μοὶ εἶπε τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Τότε ἡ ἰδέα ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἐπιπλήξῃ ποτὲ πλέον, ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἐμποδίσῃ πλέον τοῦ νὰ πράξωμεν τὸ κακόν, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ μᾶς ἔλεγε τίποτε, μοὶ ὑπέμνησε τὴν ἐπικειμένην ἀναχώρησίν του. Κατεβλίθην ἀναλογισθεὶς ὅτι δὲν μ' ἀγαπᾷ ἤδη, καὶ ἠθέλησα νὰ τῷ εἶπω τί ἠσθανόμην ἐν ἐμαυτῷ.

— Ἀφῆτέ με, Κάρλ Ἰβάνοβιτς, νὰ σᾶς βοηθήσω, εἶπον πλησιάζοντας.

Ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς ἔρριψεν ἐπ' ἐμοῦ ταχύ βλέμμα καὶ ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν.

Ἐν τῷ ἀπλῷ ἐκείνῳ βλέμματι ἀνέγνω οὐχὶ τὴν ἀδιαφορίαν, εἰς ἣν ἀπέδιδον τὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν μου καὶ ἐμὲ ψυχρότητά του, ἀλλὰ θλίψιν ὀξείαν συνεχομένην.

— Ὁ Θεὸς βλέπει τὰ πάντα, γινώσκει τὰ πάντα καὶ ἡ θέλησίς του εἶτε ἐν παντί, εἶπεν ἀνορθωθείς καὶ στενάξας βαθέως. Ναι, παιδί μου, ἐξηκολούθησε παρατηρήσας τὴν ἔκφρασιν τῆς εἰλικρινοῦς συμπαθείας, ἥτις ἐξεχείλιζεν ἐν ἐμοί. Τὸ πεπρωμένον μὲ προώρισεν ἀπὸ τὸ λίκον μέχρι τοῦ νεκρικοῦ φερέτρου μου νὰ εἶμαι δυστυχής. Μοὶ ἀπέδωκαν κακὸν ἀντὶ τοῦ καλοῦ τὸ ὅποιον ἐκμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ἐδείκνυε τὸν οὐρανόν.— Ἄν εἰζεύρετε τὴν ἱστορίαν μου καὶ ὅσα ὑπέφερα ἐπὶ τῆς ἐπιγείου ταύτης ζωῆς!.. Ὑπῆρξα ὑποδηματοποιός, ὑπῆρξα στρατιώτης, ὑπῆρξα λιποτάκτης, ὑπῆρξα βιομήχανος, ὑπῆρξα καθηγητής καὶ τώρα εἶμαι... μηδέν! Καὶ ἐγώ, ὅπως ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔχω τοῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει!

Κλείσας δὲ τοὺς ὀφθαλμούς κατέπεσε βαρέως ἐπὶ ἔδρας.

Παρατηρήσας ὅτι ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς εὐρίσκετο ἐν τινι τῶν μελαγχολικῶν ἐκείνων διαθέσεων, καθ' ἃς, μὴ λαμβάνων τις κἂν ὑπ' ὄψιν ἂν ἔχῃ ἢ ὄχι ἀκροατάς, ἐκχίει, δι' ἐαυτὸν τὰς μυχιαιτάτας σκέψεις του, χωρὶς νὰ εἶπω λέξιν καὶ χωρὶς ν' ἀπομακρύνω τὸ βλέμμα μου ἐκ τῆς ἀγαθῆς μορφῆς του, ἐπέστρεψα πάλιν εἰς τὴν κλίνην μου.

— Δὲν εἴσθε πλέον παιδί, εἰμπορεῖτε νὰ ἐνοησέτε. Θὰ σᾶς διηγηθῶ ὅλην τὴν ἱστορίαν μου καὶ τί ὑπέφερα καθ' ὅλον τὸν θλιβερόν μου βίον. Κάποτε θὰ ἐνθυμήσθε τὸν γηραιὸν φίλον σας, ὁ ὅποιος τόσο σᾶς ἠγάπα, ὅταν ἦσθε παιδί.

Καὶ ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς στηριχθεὶς ἐπὶ τῆς παρ' αὐτῷ μικρᾶς τραπέζης ἔλαβε δραγμαῖδα ταμβάκου· εἶτα ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν οὐρανόν καὶ ἤρχισε τὴν διήγησίν του διὰ τῆς λαρυγγώδους καὶ μονοτόνου φωνῆς, δι' ἧς μᾶς ὑπηγόρευε τὸ ὀρθογραφικὸν γυμνασμά τῆς γερμανικῆς γλώσσης.

— Ἀπὸ τῆς κοιλίας τῆς μητρὸς μου ἤμην ἤδη δυστυχῆς ἐξηκολούθησε μετὰ πεποϊθήσεως.

Ἐπειδὴ ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς πολλάκις μοὶ διηγήθη τὴν ἱστορίαν του, ὁμοίαν πάντοτε κατὰ τὴν ὕψην, τὴν ἐκθεσιν τῶν γεγονότων καὶ τὸν τόνον τῆς ἐκφράσεως, ἐλπίζω ὅτι δύναμαι αὐτολεξεῖ νὰ ἐπαναλάβω αὐτήν. Ἄλλ' ἄγνωσθ' ἂν

εἶνε ἡ ἀληθὴς ἱστορία τοῦ βίου του, ἢ προῖον τῆς φυσικῶς ζωῆς φαντασίας του, ἦν ἐξηπτεν ἐτι μάλλον ὁ μονήρης ἐν τῷ οἴκῳ ἡμῶν βίος.

— Εἰς τὰς φλέβας μου ρέει τὸ εὐγενὲς αἷμα τῶν κομήτων φόν Σομμερπλάτ! Ἐγενήθη ἐξ ἐβδομάδας μετὰ τὸν γάμον τῆς μητρός μου. Ὁ σύζυγος τῆς μητρός μου (τὸν ὠνόμαζον πατέρα) ἦτο ἐπιστάτης τοῦ κόμητος Σομμερπλάτ. Δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τὴν καταισχύνον τῆς μητρός μου καὶ δὲν με ἠγάπα. Εἶχον ἓνα μικρὸν ἀδελφόν, τὸν Γιόχαν, καὶ δύο ἀδελφάς, ἀλλ' ἤμην ξένος ἐντὸς τῆς ἰδίας μου οἰκογενείας. Ὅταν ὁ Γιόχαν ἔκαμνε καμμίαν ἀνοησίαν, ὁ πατήρ μου ἔλεγε: «Ποτέ μου δὲν θὰ εὐρῶ ἡσυχίαν με αὐτὸν τὸν ἐλεινὸν Κάρλ. Καὶ μ' ἐπέπληττον καὶ μ' ἐτιμῶρουν. Ὅταν αἱ ἀδελφαὶ μου ἐμάλωνον ἀναμεταξύ των, ὁ πατήρ μου ἔλεγε: «Ὁ Κάρλ δὲν θὰ γείνη ποτέ ἄνθρωπος τῆς προκοπῆς» καὶ μ' ἐπέπληττον καὶ μ' ἐτιμῶρουν. Μόνον ἡ καλὴ μου μητέρα με ἠγάπα καὶ μ' ἐθώπευε. Συχνάκις ἔλεγε: «Κάρλ ἔλα δῶ, εἰς τὴν κάμαράν μου.» Κ' ἐκεῖ κρυφὰ μ' ἐφίλει. «Καυμένη Κάρλ, μοὶ ἔλεγε με λύπην, κανεὶς δὲν σ' ἀγαπᾷ, μὰ ἐγὼ δὲν σ' ἀλλάζω με κανένα ἐδῶ μέσα. Ἡ μανοῦλά σου γιὰ ἓνα πρᾶγμα σὲ παρακαλεῖ νὰ μάθῃς γράμματα καὶ νὰ εἶσαι τίμιος πάντα· ὁ Θεὸς δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψῃ.

Ἐγὼ προσεπάθησα παντὶ σθένει νὰ ἐκπληρώσω τὴν εὐχὴν τῆς μητρός μου.

Ὅταν ἔγεινα δεκατεσσάρων ἐτῶν, ἡ μήτηρ μου εἶπεν εἰς τὸν πατέρα μου:

— Ὁ Κάρλ ἐμεγάλωσε, Γουστάβε· τί θὰ τὸν κάμωμεν;

Ὁ πατήρ μου ἀπήντησε:

— Δὲν εἰξεύρω.

— Ἄς τὸν στείλωμεν εἰς τὴν πόλιν, εἰς τοῦ Σούλτε, νὰ γείνη ὑποδηματοποιός.

— Καλὰ, ἀπήντησεν ὁ πατήρ μου.

Ἐξῆσα ἐξ ἑτῆ καὶ ἐξ μῆνας εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὸ ὑποδηματοποιεῖον. Ὁ διευθυντὴς τοῦ καταστήματος με ἠγάπα· ἔλεγε: «Ὁ Κάρλ εἶνε καλὸς τεχνίτης. Μετ' ὀλίγον θὰ γείνη σύντροφός μου.» Ἀλλὰ... ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει.

Τῷ 1796 ἔπρεπε νὰ γείνη στρατολογία, ὅλοι δὲ οἱ νέοι ἀπὸ δέκα ὀκτῶ μέχρι εἰκοσι ἐτῶν συνηθροίσθησαν εἰς τὴν πόλιν.

Ὁ πατήρ μου καὶ ὁ Γιόχαν ἦλθον ἐπίσης διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὑπήγαμεν ὅλοι μαζί νὰ τραβήξωμεν τὸν κλῆρον: ποῖος πρέπει νὰ γείνη στρατιώτης καὶ ποῖος δὲν πρέπει. Στρατιώτης! Ὁ Γιόχαν ἐξέβαλε κακὸν ἀριθμὸν, ἔπρεπε νὰ γείνη στρατιώτης. Ἐγὼ ἐξέβαλα καλὸν δὲν ἔπρεπε νὰ γείνω στρατιώτης. Τότε ὁ πα-

τήρ μου μοὶ εἶπε: «Εἶχα ἓνα μόνον υἱὸν καὶ θὰ μοῦ φύγῃ καὶ αὐτός!...»

Ἀλλ' ἐγὼ ἔλαβα τὴν χεῖρά του καὶ τῷ εἶπα:

— Διατί ὀμιλεῖτε ἔτσι; πατέρα. Ἐλάτε μαζί μου, ἔχω κᾶτι νὰ σᾶς εἰπῶ.

Ὁ πατήρ παρεκλούθησε τὸν υἱόν. Καὶ οἱ δύο δὲ ἐβήκαμεν εἰς ἐν ζυθοπωλεῖον, καὶ ἐκάθησαμεν πλησίον μιᾶς μικρᾶς τραπέζης.

— Δῶσέ μας δύο ποτήρια.

Ἐπίσμεν ὀλίγον, καὶ τῷ εἶπα:

— Πατέρα, μὴ λέγετε ὅτι ἔχετε ἓνα υἱὸν μόνον καὶ ὅτι θὰ σᾶς φύγῃ καὶ αὐτός. Ἡ καρδιά μου βαγίζεται εἰς τὸ στήθος μου ὅταν ἀκούω αὐτὰ τὰ πράγματα. Ὁ ἀδελφός μου Γιόχαν δὲν θὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν στρατόν· ἐγὼ θὰ γείνω στρατιώτης... Κανεὶς ἐδῶ δὲν ἔχει ἀνάγκην τοῦ Κάρλ, καὶ ὁ Κάρλ θὰ γείνη στρατιώτης. Στρατιώτης!...

— Εἶσαι τίμιος ἄνθρωπος Κάρλ, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ μου καὶ μ' ἐφίλησε.

Ἦσαν τότε τρομεροὶ χρόνοι, ἐξηκολούθησεν ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς. Ὁ Ναπολεὼν ἦτο παντοῦ. Μετ' ὀλίγον ἠθέλησε νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Γερμανίαν· ἀλλ' ὑπερησπίσαμεν τὴν πατρίδα μας μέχρι τελευταίας σταγόνας τοῦ αἱματός μας.

Ἦμην εἰς τὴν Οὐλμην, ἤμην εἰς τὸ Ἄουστερλίτς, ἤμην εἰς τὴν Βαγράμην!

— Ἐπολεμήσατε λοιπόν; ἠρώτησα τὸν Κάρλ Ἰβάνοβιτς, παρατηρῶν αὐτὸν μετ' ἐκπλήξεως.

Ἐσκοτώσατε ἄνθρωπον;

Ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς με καθυσύχασε κατὰ τοῦτο.

— Μίαν ἡμέραν, εἶπεν, εἰς γάλλος γρεναδιέρος εἶχε χάσῃ τοὺς συντρόφους του καὶ ἔπεσεν ἀποσταμένος εἰς τὸν δρόμον· ἔτρεξα με τὸ τουφέκι μου ἤθελα νὰ τὸν τριπήσω πέρα πέρα με τὴ ξιφολόγη μου, ἀλλ' αὐτὸς με πκρεκάλεσε νὰ τὸν λυπηθῶ καὶ τὸν ἔφηκα.

Εἰς τὴν Βαγράμην ὁ Ναπολεὼν κατῶρθωσε νὰ μᾶς περικυκλώσῃ τόσο καλὰ ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ φύγωμεν. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἐμείναμεν ἄνευ προμηθειῶν, εἰς τὸ νερὸ μέχρι τῶν γονάτων.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν ἤμεθα αἰχμάλωτοι. Μᾶς ὠδήγησαν εἰς ἐν φρούριον. Εἶχα μίαν κυανὴν περισκελίδα, ἓνα μανδύαν ἀπὸ ὠραίαν τσόχαν, δεκαπέντε ἀργυρὰ ταληρα, καὶ ἐν ἀργυροῦν ὠρολόγιον, δῶρον τοῦ πατρός μου· εἰς γάλλος στρατιώτης μοῦ τὰ ἐπήρε. Εὐτυχῶς ἡ καλὴ μου μητέρα ἐφρόντισε νὰ ράψῃ εἰς τὴν φανέλα μου τρία εἰκοσάφραγκα, τὰ ὅποια κανεὶς δὲν εὔρε.

Δὲν ἠθέλησα νὰ μείνω αἰχμάλωτος καὶ ἀπεφάσισα νὰ δραπέτεύσω. Μίαν ἑορτὴν λέγω εἰς τὸν λοχίαν ὅστις μᾶς ἐφρούρει:

— Κύρ λοχία, σήμερα εἶνε μεγάλη ἑορτή. Πῆς νὰ φέρουν διὰ λογαριασμό μου, δύο μποτίλιας κρασί θὰ τὰς πιοῦμε μαζί.

Ὁ λοχίας ἀπήντησε: Καλὰ.

Ἀφ' οὗ μᾶς ἔφεραν τὸ κρασί καὶ ἐπὶ μερικὰ ποτήρια ὁ λοχίας, ἔπιασα τὸ χεῖρι του καὶ τῷ εἶπα:

— Κύρ λοχία, θὰ ἔχῃς πιστεύω καὶ σὺ πατέρα, μητέρα.

— Ἐχω πατέρα καὶ μητέρα, Μάουερ.

Ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μητέρα μου ἔχουν ὀκτῶ χρόνους νὰ με ἴδουν. Δὲν ἠξέουρον ἂν ζῶ ἢ ἂν πρὸ πολλοῦ τὰ κόκκαλά μου ἀναπαύωνται ὑπὸ τὸ ὑγρὸν χῶμα. Ἐδῶ κάτω ἀπὸ τὴ φανέλα μου ἔχω δύο ναπολεόνια. Πάρετα καὶ ἄφησέ με νὰ φύγω. Γίνου ἐλευθερωτῆς μου! Καὶ ἡ μητέρα μου ὄλην τὴν ζωὴν της θὰ παρακκλήῃ τὸν Θεὸν διὰ σέ. Ὁ λοχίας ἔπιεν ἐν ποτήριον, ἔπειτα ἀπεκρίθη.

— Μάουερ, σὲ ἀγαπῶ πολὺ καὶ σὲ λυποῦμαι ἐγκαρδίως· ἀλλὰ εἶσαι αἰχμάλωτος σὺ καὶ ἐγὼ στρατιώτης. Ἐφίξῃς τὴν χεῖρά του καὶ εἶπα:

— Κύρ λοχία!

Καὶ ὁ λοχίας ἐπανελάβε. — Εἶσαι πτωχὸς ἄνθρωπος καὶ δὲν θέλω νὰ πάρω τὰ χρήματά σου· ἀλλὰ θέλω νὰ σὲ βοηθήσω. Ὅταν πλαγιάσω ἀγόρασε ἓνα καδδὶ βότκα διὰ τοὺς στρατιώτας· αὐτοὶ θὰ κοιμηθῶν κ' ἐγὼ δὲν θὰ ἴδῶ τίποτε.

Ὁ λοχίας αὐτὸς ἦτο ἄνθρωπος με καρδίαν. Ἠγόρασα τὸ καδδὶ τῆς βότκας, καὶ ὅταν ἐμέθυσαν οἱ στρατιῶται, ἐφόρεσα τὰ ὑποδήματά μου καὶ ἓνα παλαιὸν μανδύαν καὶ ἐξῆλθα ἡσυχῶς ἀπὸ τὴν θύραν.

Ἀνέβην εἰς τὸ τεῖχος καὶ ἠθέλησα νὰ πηδήσω· ἀλλὰ παρετήρησα ὅτι ἡ τάφρος ἀπὸ κάτω εἶχε νερόν. Διευθύνθην πρὸς τὴν παραπυλίδα. Ὁ σκοπὸς ἐθημάτιζε, ἐπὶ βραχίονος ἔχων τὸ ὄπλον, καὶ με εἶδε.

— Τίς εἶ; εἶπε μίαν φορὰν· ἀλλ' ἐγὼ τσιμουδιά! Τίς εἶ; εἶπε καὶ δευτέραν φορὰν· καὶ πάλιν σιωπῆ. Τίς εἶ; εἶπε καὶ τρίτην φορὰν. Τότε ἔτρεξα, ἐπήδησα εἰς τὴν τάφρον, ἀνεριχθήθη εἰς τὸ ἄλλο μέρος καὶ ἐτράπην εἰς φυγὴν.

Ὅλην τὴν νύκτα ἔτρεχα· ὅταν ἐξημέρωσε ἡ ἡμέρα, ἐφοβήθη μὴ με ἴδῃ κανεὶς καὶ ἐκρύφθη μέσα εἰς τὰ στάχια. Ἐκεῖ, ἐγονυπέτησα, ἦνωσα τὰς χεῖράς μου καὶ εὐχαρίστησα τὴν θεῖαν πρόνοιαν, ἥτις με ἔσωσε· ἔπειτα ἀπεκοιμήθη ἡσυχῶς.

Ἐξύπνησα τὴν ἐσπέραν καὶ ἤρχισα νὰ βαδίζω· ἐξαφνα με φθάνει μίαν μεγάλην γερμανικὴν ἀμαζαν, συρομένη ἀπὸ δύο ἵππους. Εἰς ἄνθρωπος ἐκάθητο εἰς τὴν φορηγὸν ἐκείνην ἀμαζαν. Ἐκάπνιζε τὴν πίπαν του καὶ με παρετήρει, Εἶχα

βραδύνη τὸ βῆμά μου διὰ νὰ προσπεράσῃ ἡ ἀμαζαν· ἀλλὰ καὶ οἱ ἵπποι ἐβράδυναν τὸν καλπασμόν των. Ἐτάχυνα τὸ βῆμά μου καὶ οἱ ἵπποι ἐτάχυναν τὸ ἰδικόν των· Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος ἐξηκολούθει νὰ με παρατηρῇ. Τότε ἐκάθησα εἰς τὸ χεῖλος τῆς ὁδοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ἐστάματῃσε τοὺς ἵππους του καὶ παρατηρῶν με εἶπε.

— Παλληκάρι ποῦ πᾶς τόσο ἀργά;

— Εἰς τὴν Φραγκφόρτην.

— Ἐλα κάθησε εἰς τ' ἀμάξι. Ἐχει θέσι· θὰ σὲ πάγω ἐγὼ. Διατί δὲν ἔχεις τίποτε μαζί σου; Τὰ γεινὰ σου εἶνε ἀξυρίστα, καὶ τὸ φόρεμά σου λασπωμένον.

— Εἶμαι πτωχὸς καὶ ζητῶ ἐργασίαν εἰς καινὸν ἐργοστάσιον· ὁ μανδύας μου καὶ τὰ φορέματά μου εἶνε λασπωμένα διότι ἔπεσα εἰς τὸν δρόμον.

— Δὲν λέγεις τὴν ἀλήθειαν. Ἰδέ· ὁ δρόμος εἶνε κατάξηρος. Δὲν ὑπάρχει λάσπη διὰ νὰ λασπώσῃ τὰ φορέματά σου.

Δὲν ἀπήντησα τίποτε.

— Εἰπέ μου ὄλην τὴν ἀλήθειαν, ὑπέλαθεν ὁ ἀγαθὸς ἐκείνος ἄνθρωπος. Ποῖος εἶσαι; Πόθεν ἔρχεσαι; Ἡ φυσιογνωμία σου μ' ἀρέσει· καὶ ἂν εἶσαι τίμιος ἄνθρωπος θὰ σὲ βοηθήσω.

Τότε, διηγήθη εἰς αὐτὸν τὰ πάντα.

— Καλὰ, παλληκάρι, εἶπε, πηγαίνομεν εἰς τὸ σχοινοποιεῖόν μου θὰ σοῦ δώσω ἐργασίαν, ἐνδύματα, χρήματα, καὶ θὰ ζῆς μαζί μου.

Ἀπήντησα: Καλὰ, δέχομαι.

Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἐργοστάσιον καὶ ὁ ἐξαίρετος ἐκείνος ἄνθρωπος εἶπεν εἰς τὴν σύζυγόν του. «Αὐτὸς ὁ νέος ἐπολέμησε διὰ τὴν πατρίδα καὶ ἐδραπέτευσε ἀπὸ τὸ φρούριον ὅπου τὸν εἶχαν αἰχμάλωτον. Δὲν ἔχει οὔτε στέγην, οὔτε ἐνδυμα, οὔτε ψωμί. Θὰ ζήσῃ εἰς τὸ σπίτι. Δόσε του καθαρὰ ἀσπρόρρουχα καὶ φαγητὸν ὅσον θέλει.

Ἐξῆσα ἐν ἔτος καὶ ἡμισυ εἰς τὸ ἐργοστάσιον τοῦ σχοινοποιοῦ, ὅστις με ἠγάπα τόσο πολὺ ὥστε δὲν ἠθελε νὰ με ἀποχωρισθῇ.

Καὶ ἤμην εὐτυχής.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤμην ὠραῖος ἄνθρωπος, νέος με γαλανοὺς ὀφθαλμούς, με ῥωμαϊκὴν ῥίνα καὶ ἡ κυρία Λ... ἡ σύζυγος τοῦ κυρίου μου ἦτο νέα καὶ εὐμορφος γυνή. Με ἠγάπησε.

Μίαν ἡμέραν μοὶ εἶπε· Μάουερ, πῶς σὲ ὀνομάζει ἡ μητέρα σου.

Ἀπεκρίθη: Κάρλ.

Καὶ ἐπανελάβε.

— Κάρλ, ἔλα κάθησε κοντά μου.

Ἐκάθησα πλησίον τῆς καὶ μοῦ εἶπε καὶ πάλιν.

— Κάρλ, σὲ ἀγαπῶ τόσο ὥστε δὲν εἶμπορῶ νὰ τὸ ἀποσιωπήσω πλέον.

Καί ἡ φωνή της καί τὸ σῶμά της ἔτρεμον. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς διηγήσεώς του ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς εἰσιώπησεν ἐφ' ἱκανόν· εἶτα ὑψώσας εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς ἀγαθοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς του, σείων ὀλίγον τὴν κεφαλὴν.— καί, εἶπε πολλὰ καλὰ καὶ πολλὰ κακὰ ὑπέφερα εἰς τὴν ζωὴν μου καὶ αὐτὸν ἔχω μάρτυρα— ἐδείκνυε δὲ διὰ τῆς χειρὸς εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ κεντημένην, ἧτις ἐκρέματο ὑπεράνω τῆς κλίνης του— ὅτι κανεὶς δὲν δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς ἐφάνη ποτὲ ἄτιμος ἄνθρωπος. Ἐπειδὴ δὲν ἤθελα νὰ πληρώσω μὲ ἀχαριστικὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας ἐχρεώσθην εἰς τὸν Λ. ἀπεφάσισα νὰ φύγω. Καί τὴν νύκτα, ὅταν ὅλοι ἐκοιμῶντο εἰς τὴν οἰκίαν, ἔγραψα εἰς τὸν προστάτην μου μίαν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ἀφῆκα ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ δωματίου μου, ἔλαβα τὰ ἐνδύματά μου, καὶ τρία τάλληρα, καὶ ἐξῆλθον ἡσυχῶς εἰς τὴν ὁδόν.

Κανεὶς δὲν μὲ εἶχε ἐννοήσῃ. Ἐννέα ἔτη εἶχα νὰ ἴδω τὴν μητέρα μου καὶ δὲν εἴδωρα ἂν ἔζη ἢ ἂν τὰ κόκκαλά της ἀνεπαύοντο ἢ διὰ ἐντός τοῦ τάφου· ἐπίστρεψα εἰς τὴν πατρίδα μου. Ὅτε δὲ ἐφθασα εἰς τὴν πόλιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνεχώρησα ὅταν ἔγεινα στρατιώτης ἠρώτησα:

— Ποῦ κατοικεῖ ὁ Γουστάβος Μάουερ, ὁ ἄλλοτε ἐπιστάτης τοῦ κόμητος Σομμερμπλάτ;

— Ὁ κόμης Σομμερμπλάτ ἀπέθανε, μοὶ ἀπεκρίθησαν καὶ ὁ Γουστάβος Μάουερ κατοικεῖ τώρα εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν ὅπου κρατεῖ κατὰ στήμα ποτῶν.

Ἐφόρεσα νέον ὑπενδύτην, ἐν κελὸν ἐπανωφόριον— δῶρον τοῦ σχοινοποιοῦ— καὶ διηυθύνθη εἰς τὸ κατάστημα τοῦ πατρὸς μου.

Ἡ ἀδελφὴ μου Μαρίκα ἐκάθητο εἰς ἓν θρανίον καὶ μὲ ἠρώτησε τί ἤθελα.

— Εἰμπορῶ νὰ πῶ ἓνα κονιάκ;
— Πατέρα, ὁ νέος θέλει ἓνα κονιάκ, εἶπε.
— Δόσε του ἓν κονιάκ, ἀπήντησεν ὁ πατήρ. Ἐκάθησα πλησίον τῆς μικρᾶς τραπέζης, εἶπα ἓνα κονιάκ, ἐκάπνιζα τὴν πίπαν μου καὶ παρετήρουν τὸν πατέρα, τὴν Μαρίκα, τὸν Γιόχαν, ὅστις εἶχεν εἰσελθῆ εἰς τὸ κατάστημα. Ὁ πατήρ μοὶ εἶπε, μετ' ὀλίγον.

— Μὴν γνωρίζεις κανένα νέον εἰς τὸν στρατὸν;

— Κ' ἐγὼ ἀπὸ τὸν στρατὸν ἔρχομαι, ἀπήντησα. Τώρα εὐρίσκεται πλησίον τῆς Βιέννης.

— Ὁ υἱός μας, προσεῖπεν ὁ πατήρ, ἦτο στρατιώτης, ἀλλὰ ἐννέα ἔτη τώρα δὲν μᾶς ἔγραψε καὶ δὲν ἔχομεν εἰδήσιν δι' αὐτόν. Ζῆ; Ἀπέθανε; Ἡ γυνικῆά μου τὸν κλαίει καὶ δι' αὐτὸν πάντα ἡμιλεῖ.

Ἀπεκρίθην·

— Πῶς ὀνομάζεται ὁ υἱός σας; Ποῦ κατετάχθη; πιθανόν νὰ τὸν γνωρίζω.

— Τὸν ἔλεγον Κάρλ Μάουερ καὶ κατετάχθη εἰς τοὺς αὐστριακοὺς εὐζώνους, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ μου.

— Εἶνε ὑψηλὸς καὶ εὐμορφος νέος σὰν καὶ σᾶς, εἶπεν ἡ ἀδελφὴ μου Μαρίκα.

— Τὸν γνωρίζω τὸν Κάρλ, ἀπήντησα.

— Ἀμαλία, εἶπεν ὁ πατήρ μου· εἶλα ἰδῶ. Ἐνας νέος ἐδῶ γνωρίζει τὸν Κάρλ μας.

Καί ἡ ἀγαπητὴ μου μήτηρ ἐφάνη εἰς τὸ βάθος τῆς οἰκίας. Τὴν ἀνεγνώρισα.

— Γνωρίζετε τὸν Κάρλ μας; εἶπε. Καὶ μὲ περητήρησε, ἔγεινε κάτωχρος καὶ ἤρχισε νὰ τρέμη.

— Ναί, τὸν εἶδα, ἀπεκρίθην. Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ ὑψώσω εἰς αὐτὴν τοὺς ὀφθαλμούς μου. Μοῦ ἐφάνετο ὅτι ἡ καρδιά μου ἐπρόκειτο νὰ ἐκραγῇ.

— Ὁ Κάρλ μου ζῆ! ὑπέλαβεν ἡ μήτηρ μου. Δόξα σοι ὁ Θεός! Ποῦ εἶνε ὁ Κάρλ μου; Ἀχ! ἄς ἔβλεπα ἀκόμη μίαν φορὰν τὸ ἀγαπημένο μου παιδί καὶ ἄς ἀπέθνησκαι· ἀλλ' ὁ Θεός δὲν τὸ θέλει... Καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

Δὲν ἠδυνήθην πλέον νὰ κρατηθῶ.

— Μητέρα!.. εἶμαι ὁ Κάρλ! Καὶ ἔπασεν εἰς τὴν ἀγκάλην μου...

Εἰς τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἀφηγήσεώς του ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὰ χεῖλη καὶ ἤρχισε νὰ τρέμη!

— Μητέρα! ἐγὼ εἶμαι ὁ υἱός σας, ὁ Κάρλ σου! ἐξηκολούθησε πρᾶυθεις ὀλίγον καὶ ἀπομάττων τὰ ἄδρᾶ δάκρυα ἄτινα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἀλλ' ὁ Θεός δὲν ἤθελε νὰ τελειώσω τὰς ἡμέρας μου, εἰς τὸν τόπον μου, καὶ ἡ δυστυχία ἐξηκολούθει νὰ μὲ καταδιώκῃ. Τρεῖς μῆνας μόνον ἔζησα εἰς τὴν πατρίδα μου.

Μίαν Κυριακὴν ἤμην εἰς τὸ καφενεῖον καὶ ἔπινα ἓν ποτήριον ζύθου, ἐκάπνιζα τὴν πίπαν μου καὶ συνωμίλου μὲ τοὺς φίλους μου περὶ πολιτικῶν, περὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γαλλίας, τοῦ Ναπολέοντος, περὶ τοῦ πολέμου.

Ἐκαστος ἐξέφραζε τὴν γνώμην του. Πλησίον μας ἐκάθητο ἓν ἄτομον φοροῦν μακρὸν φαιόχρουν μανδύαν. Ἐπῖνε τὸν καφέν του ἐκάπνιζε τὴν πίπαν του, ἀλλὰ δὲν ἀνεμιγνύετο εἰς τὴν συνδιάλεξιν. Ὅταν ὁ νυκτοφύλαξ ἐσήμανε τὴν δεκάτην ὥραν, ἔλαβον τὸν πῖλόν μου, ἐπλήρωσα καὶ ἐπέστρεψα εἰς τὴν οἰκίαν μου. Τὰ μεσάνυκτα ἤκουσα κρότον εἰς τὴν θύραν ἐξύκνησα καὶ ἐφώνησα.

— Ποῖος εἶνε;

— Ἄνοιξε.

— Εἶπέ ποῖος εἶσαι καὶ θὰ σ' ἀνοίξω.

— Ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου ἀνοίξε, εἶπεν ἡ φωνή. Τότε ἤνοιξα. Στρατιώται κρατοῦντες ὀ-

πλα ζεμενον εἰς τὴν εἴσοδον, ὁ δὲ ἄγνωστος ὁ φορῶν τὸν φαιόχρουν μανδύαν, ὁ ὁποῖος ἐκάθητο πλησίον μου εἰς τὸ καφενεῖον εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἦτο κατὰσκοπος. Ἐλα μαζί μου μοὶ εἶπεν ὁ κατὰσκοπος.— Καλὰ ἀπεκρίθην· ἐφόρεσα τὰ ὑποδήματά μου, τὸ πανταλόνι μου καὶ ἐπεριπάτην εἰς τὸ δωμάτιον. Τὸ αἷμα ἔβραζεν εἰς τὰς εὐθείας μου.

Ὅταν ἐπλησίασα εἰς τὸν τοῖχον ὅπου ἐκρέματο τὸ ξίφος μου τὸ ἤρπασα ἀμέσως καὶ εἶπα. Εἶσαι κατὰσκοπος! ὑπερασπίσου! Καὶ μὲ μίαν σπαθιά δεξιᾶ, μίαν ἀριστερά, μίαν εἰς τὴν κεφαλὴν, ὁ κατὰσκοπος ἔπεσε. Ἐπῆρα τὰ χεῖματά μου, καὶ ἔφυγα ἀπὸ τὸ παράθυρον.

Τότε ἐγνώρισα τὸν στρατηγὸν Σαζίν. Μὲ ἠγάπησε καὶ μοῦ ἔδωκε διαβατήριον ἀπὸ τὴν πρεσβείαν, μὲ ἐπῆρε μαζί του εἰς τὴν Ρωσσίαν καὶ μὲ ἔκαμε παιδαγωγὸν τῶν τέκνων του.

Ὅταν ὁ στρατηγὸς ἀπέθανε, ἡ καλὴ σας μητέρα μὲ προσεκάλεσε καὶ μὲ εἶπε.

— Κάρλ Ἰβάν· σοῦ ἐμπιστεύομαι τὰ παιδιὰ μου· ἀγάπα τα καὶ δι' ἃ σὲ ἐγκαταλείψω ποτέ. Θὰ φροντίσω διὰ τὰ γηρατεῖά σου.

Τώρα ἀπέθανε καὶ ὅλα ἐλησμονήθησαν. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν εἶμαι ἠναγκασμένος, γέρον ἄνθρωπος, νὰ τρέχω εἰς τοὺς δρόμους διὰ νὰ εὐρω ἓνα κομμάτι ψωμί. Ὁ Θεός βλέπει αὐτὰ τὰ πράγματα, τὰ γνωρίζει καὶ τίποτε δὲν γίνεται ἄνευ τῆς θελήσεώς του. Μόνον σᾶς λυποῦμαι, παιδιὰ! εἶπεν ἐν ἐπιλόγῳ, ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς ἐλκυσσας με εἰς τὴν ἀγκάλην του καὶ φιλήσας με ἐπὶ τοῦ μετώπου. A. K.

Η ΑΠΟΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΒΑΖΑΙΝ

[Ἐγκαταλειμμένος, λησμονημένος, φίλος, ἀπέθανεν ἐσχάτως ἐν Μαδρίτῃ ὁ περιβόητος Γάλλος στρατάρχης Βαζαῖν, ὁ φρούραρχος τοῦ Μέντς. Ἡ ἐν Μαδρίτῃ γαλλικὴ παροικία μετ' ἐπιδεικτικῆς περιρρονήσεως ἀπέσχε τῆς κηδεῖας του, ἐκεῖνον δὲ, ὅστις ἀνήλθεν εἰς τὸ ἀνώτατον στρατιωτικὸν ἀξίωμα τῆς πατρίδος του καὶ ὠδήγησεν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν μυριάδας ἀνδρῶν, προέπεμψαν μέχρι τῆς τελευταίας κατοικίας του ὁ υἱός του καὶ ὀλίγοι περίεργοι. Τὰ ἐπισηδία ὡν συνέπειαι ὑπῆρξε τὸ οἰκτρὸν τοῦτο τέλος, εἶνε πασίγνωστα: Ὁ Βαζαῖν παραδοὺς τὴν φρουρὰν τοῦ Μέντς, ἀπῆλθεν εἰς Γερμανίαν αἰχμάλωτος. Παλινοστήσας εἰσῆλθον εἰς δι- κην, παμφηρεῖ δὲ καταδικάσθη ὑπὸ τοῦ στρατοδικαίου εἰς στρατιωτικὴν καθάρισιν καὶ θάνατον, παρὰ τὴν λαμπρὰν συνηγορίαν τοῦ δικηγόρου του Λασσώ, ὅστις ἠγόρευσε ἐπὶ τρεῖς κατὰ συνέσειαν ἡμέρας.

Ὁ Μάκ-Μαὼν ἐχάρισεν εἰς τὸν πρόην στρατάρχην τὴν ζωὴν καὶ ὁ Βαζαῖν καθείρθη ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς ἁγίας Μαργαρίτας. Ἀλλ' ἐκεῖθεν ἐδραπέτευσε διὰ πλοίου τῆ βοήθειᾳ τῆς συζύγου του καὶ εἰσῆλθε εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅπου καὶ διέτριβεν ἔκτοτε. Ἡ κατοικία διήγησις τῆς ἀποδράσεως ταύτης τοῦ Βαζαῖν ἐγράφη ὑφ' ἐ-

νός τῶν γλαφυρωτάτων συγγραμμάτων Γάλλων λογογράφων, τοῦ Guy de Maurpassant ἄρτι ἐπισκερθέντος τὸν ἐν τῇ Μεσογείῳ νῆσον τῆς ἁγίας Μαργαρίτας ἐφ' ἧς κεῖται τὸ φρούριον, ἐν ᾧ εἶχε καθείρθη ὁ Βαζαῖν.]

... Ἐντὸς ὀλίγου τὸ πλοῖον εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὑπὸ τὸ φρούριον τῆς ἁγίας Μαργαρίτας πέ- ραμα. Τὸ δεξιὸν τοῦ φρουρίου τείχος φθάνει μέ- χρι τῶν ἀλιπληγῶν βράχων, ἡ κορυφὴ δ' αὐτοῦ δὲν ὑπερβαίνει πολὺ τὸ μέτριον ὕψος τοῦ ἐδά- ρους τῆς νήσου. Φαίνεται ὡς κεφαλὴ χωμένη ἐντὸς δύο ὀγκωδῶν ὤμων. Ἡ θέσις ἐξ ἧς κα- τῆλθεν ὁ Βαζαῖν διακρίνεται κάλλιστα. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἰνέ τις δεξιὸς ἀκροβάτης, ὅ- πως διολισθήσῃ διὰ τῶν εὐεπιβάτων τούτων βράχων. Τὰ κατὰ τὴν ἀπόδρασιν τοῦ Βαζαῖν μοὶ ἀφηγήθη ἀνὴρ δυνάμενος νὰ γνωρίζῃ τὰ κατ' αὐτὴν. Ὁ στρατάρχης ἔζη ἐλεύθερος σχε- δόν, ἐδέχετο δὲ καθ' ἐκάστην τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του. Ἡ κυρία Βαζαῖν, γυνὴ φιλοκί- νδου καὶ ἀπορασιαστικῆ, ἐδήλωσε πρὸς τὸν σύ- ζυγόν της ὅτι θὰ ἀπήρχετο μετὰ τῶν τέκνων των, ἂν δὲν ἐπιείθετο νὰ δραπέτευσῃ, ὑπέβαλε δ' αὐτῷ καὶ τὸ σχέδιόν της. Κατ' ἀρχὰς ὁ στρατάρχης ἐδίσταζε νὰ πεισθῇ ἀναλογιζόμενος τοὺς κινδύνους τῆς φυγῆς καὶ ἀμφιβάλλων περὶ τῆς ἐπιτυχίας· ἀλλ' ὅταν εἶδεν ὅτι ἡ σύζυγός του ἐσκόπει νὰ πρῶγατοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν της, συγκατένευσεν. Ἐκτετε καθ' ἐκάστην εἰσ- ἤγαντο εἰς τὸ φρούριον κτήρια διατὰ τὰ παι- διὰ, ὀλόκληρον μικροσκοπικὸν γυμναστήριον δω- ματίου.

Τὸ σχοινίον, ὅπερ ἐμελλε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸν στρατάρχην, κατεσκευάσθη ἐκ τῶν ἀθουμά- των τούτων. Κατεσκευάσθη βραδέως, ὅπως μὴ διεγερθῶσιν ὑπόνοιαι, εἶτα δ' ἐκρούθη εἰς τινὰ γωνίαν τοῦ περιβόλου τῆς εἰρατῆς ὑπὸ χειρὸς φίλικ. Τότε προσδιωρίσθη ἡ ἡμέρα τῆς ἀπο- δράσεως· ἐξελέγη δ' ἡ Κυριακὴ, διότι ἡ ἐπί- βλεψις κατ' αὐτὴν ἦτο ἥττον αὐστηρά. Ἡ κυ- ρία Βαζαῖν ἀπῆλθεν ἐπὶ τινὰ χρόνον τοῦ φρου- ρίου. Ὁ στρατάρχης συνήθως περιεπάτει μέχρι τῆς ὀγδόης ὥρας ἐν τῷ προαυλίῳ μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τῆς φυλακῆς, ἀνδρὸς φιλόφρονος οὐ ἡ ἀναστροφή τὸν ἠχάρισται μεγάλως, κατό- πιν δ' ἐπᾶνῆρχετο εἰς τὰ δωμάτιά του, τὰ ὁ- ποῖα ἡ δεσμοφύλαξ ἔκλειε διὰ τῶν μοχλῶν καὶ ἀσφαλιστικῶν ἀλύσεων ἐπὶ παρούσῃ τοῦ προ- σταμιένου αὐτοῦ τὴν ἐσπέραν τῆς ἀποδρά- σεως ὁ Βαζαῖν προσεποιήθη ὅτι ἠδικηθεὶ καὶ ἀπετύρθη εἰς τὸ οἰκημῆ του μίαν ὥραν παύ- τερον τοῦ συνήθους. Μόλις ὅμως ὁ διευθυντὴς ἀπεμακρύνθη ὅπως φέρῃ τὸν δεσμοφύλακα νὰ κλείσῃ τὴν θύραν, ὁ στρατάρχης ἐξῆλθε τα- χέως καὶ ἐκρούθη ἐν τῇ αὐλῇ. Ὁ δεσμοφύλαξ εἶθηκε τὸν μοχλὸν εἰς τὴν θύραν φυλακῆς κενῆς, πάντες δ' ἀπῆλθον ἡσυχῶς εἰς τὰ ἴδια. Περὶ

ἀκροαταὶ ἐμόρφαζον, τινὲς δ' ἔβηχον καὶ ἄλλοι διεμαρτύροντο.

Ἄλλ' ὁ εὐσαρκὸς ρήτωρ παραφερόμενος ἐκ τῆς μέθης τῶν περικοπῶν ἐξηκολούθει: «Ἐχουν φωνὴν ἀναθρόν... τὴν νύκτα ἀποσύρονται εἰς τὰς τρώγλας τῶν... δεικνύουσιν ἀνθρωπίνην ὄψιν... Αὐτοὶ εἶνε οἱ πατέρες σας!»

— Εὐχαριστοῦμεν πολὺ! εἶπε μία φωνὴ χλευαστική.

— Δὲν εἶσαι διόλου εὐγενής! προσέθηκεν μεγαλόσωμὸς τις νέος, υἱὸς ἐνὸς γεωργοῦ ἐκ Δαμμαρί.

— Δὲν εἶνε ἰδικαί μου αὐτοὶ οἱ λόγοι, πολιταί, εἶνε τοῦ Λαβρυγέρου.

— Ποῖος εἶνε αὐτός;

— Βγάλτε τον ἔξω!

— Σιωπή!

— Ἀκούσατε!

Ὁ Γερμανὸς Τρουγιάρ ἐξηκολούθει πάντοτε νὰ σχεδιάζῃ μετὰ πονηροῦ μειδιάματος τὴν γελοιογραφίαν τοῦ ταγματάρχου μηδὲν ὑποπτεύοντος.

Ὁ Γκαρούς ἐξήλειπε τὴν κακὴν ἐντύπωσιν τὴν ἐκ τῆς περικοπῆς προξενηθεῖσαν, δεικνύων τί ἐγένοντο τὰ «ζῶα» τοῦ Λαβρυγέρου. «Ἐγένοντο ἀνθρώποι συμπολίται!»

— Ἀλλὰ πρέπει νὰ γείνουν καὶ περισσότερον...

— Τί ἄρα;

— Νὰ γείνουν κύριοι, ἀπήντησεν ὁ Γκαρούς μετ' ἀπειλητικῆς χειρονομίας.

Ὁ Τιβολιέ καὶ οἱ φίλοι του ἐχαιρέτισαν τὴν φράσιν ταύτην διὰ ζωντανῶν χειροκροτημάτων.

— Ναι, ναι, κύριοι! Εὐγε, Γκαρούς!..

— Ἐπὶ πολὺν καιρὸν, ἐπανελάθεν ὁ Γκαρούς, οἱ ἐκλογεῖς ἦσαν ζήτη διαπλαττωμένη κατὰ θέλησιν ἀναλόγως τῆς εὐγλωττίας ἢ τῆς παρουσίας τοῦ ὑποψηφίου!.. Ἀλλὰ παρῆλθεν ὁ καιρὸς ἐκεῖνος.

— Δὲν θέλομεν πλέον!

— Καλὰ λέγατε, πολιταί. Προχθὲς ἤμουν εἰς Παρισίους, ὑπῆγα εἰς τὸ Δημοτικὸν συμβούλιον καὶ τί εἶδα; Μαντεύσατε.

— Λέγε!

— Εἶδα δημοτικὸς συμβούλους, πρὸς τοὺς ὑποίους κλητῆρες φέροντες στολὴν μαυρὴν ἐκόμεζον ἐπιστολάς ἐντὸς ἀργυρῶν δισκῶν!

— Φοβερὸν! εἶπεν ὁ Τιβολιέ.

— Τὸ καθῆκον τῶν, προσέθηκεν ὁ Γκαρούς, εἶνε νὰ βάλουν τοὺς δισκούς εἰς τὴν τσέπη τῶν καὶ νὰ τοὺς πωλήσουν πρὸς ὄφελος τῶν ἐργατῶν, οἵτινες ἀποθνήσκουν τῆς πείνης ἐμπροσθεν τοῦ Δημοκράτου.

Ἡ ἐκ τῆς ἀπροσδοκῆτος ταύτης δηλώσεως ἐντύπωσις ὑπῆρξε μεγάλη. Ἐπευφημῆται ἐνθουσιώδεις ἐχαιρέτισαν αὐτὴν καὶ ὁ Βερδιέ ἀνε-

σπίρτησεν, θεωρῶν ὅτι ἦτο φοβερὸν εἰς ἀγύρτης, εἰς κεφαλαίουχος ψευδοπατριώτης νὰ ἐξερεθίσῃ τὰς πρὸς ἀρπαγὴν ὀρέξεις, νὰ ἐξάπτῃ τὸ μῖσος τοῦ πλήθους.

— Εἶνε ἀηδὲς! εἶπε πρὸς τὸν Δυκά.

Ὁ δὲ Δυκάς ἀπήντησε μετ' ἀξιεράστου μειδιάματος:

— Τοιαύτη εἶνε ἡ πολιτικὴ!

Ὁ Βερδιέ ἐζήτησε τότε τὸν λόγον ἀκούσιως, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ διατί, παρακινούμενος ἐκ τῆς ἀγανακτήσεως. Τόσον ἦτο συγκεκινημένος, τόσον σφοδρῶς τεταραγμένος, ὥστε τὸ χεῖλός του ἔτρεμεν, μεταδίδον εἰς τὸ ὑπογένειόν του κίνησιν, ἣν ὁ ζωγράφος ὅστις ἀπεπεράτου τὴν γελοιογραφίαν εὗρισκεν ἀστείωτάτην. Ὁ ταγματάρχης κακῶς ἀφέθη εἰς τὴν ὀρμὴν του καὶ θελήσας νὰ λαλήσῃ, ἐσιώπησε διὰ μιᾶς ὡς πνιγόμενος, διότι ἡ ὀργὴ ἐδέσμευσε τὴν γλῶσσάν του. Ἐτραύλιζεν, ὑφίστατο αἰφνης ὅτι πάσχει ἀνθρώπος ριπτόμενος εἰς τὸ ὕδωρ καὶ πνιγόμενος. Ἡ ὁμηγυρις ἀνέμενε πεισιμένη ὅτι ὁ Βερδιέ, ὅστις με τὴν σπουδὴν ἀνίστατο ν' ἀπαντήσῃ, ἐπρόκειτο δι' ἀκαταγωνίστου τινὸς ἐπιχειρήματος νὰ κατακεραυνοβολήσῃ τὸν Γκαρούς. Ἄλλ' αἱ στιγμαὶ παρήρχοντο καὶ ὁ ταγματάρχης ἴστατο ἄφωνος, ἐπτοημένος, βλέπων τὰς ἐκατοντάδας ἐκεῖνας τῶν ἀνθρωπίνων προσώπων προσηλόντων ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ἐκθάμβους ἢ χλευαστικούς ὀφθαλμούς τῶν.

Ὁ Δυκάς ἐπασχεν εἰς τὰ μυχιαίτατα τοῦ ρητορικοῦ ὀργανισμοῦ του διὰ τὸν αἰφνίδιον αὐτὸν στραγγαλισμὸν τοῦ Βερδιέ καὶ ὁ Φουρνερὲλ σφόδρα ἐστενοχωρεῖτο διὰ τὸν ταγματάρχην του.

— Ὁμιλήσατε! εἶπε τέλος ὁ Βουγιάρ ἀπορῶν διὰ τὴν σιγὴν τοῦ ὑποψηφίου.

Ἡδὴ σκόμματα τινα ἐξετοξεύοντο ἀπὸ τ' ἄκρα τῆς αἰθούσης καὶ ὁ Γκαρούς ἀντήλλαξε μετὰ τῶν φίλων του βλέμματα νικηφόρα.

— Μοῦ εἶνε ἀδύνατον, ἤρχισε λέγων ὁ Βερδιέ, ν' ἀφήσω νὰ παρέλθῃ χωρὶς... χωρὶς... νὰ διαμαρτυρηθῶ... τὸ... οἱ λόγοι... ἢ πρόκλησις... ἢ παρότρυνσις εἰς τὴν λεηλασίαν... ἢ... ὁ... ὁ...

Ἀνεζήτησε τὰς λέξεις, ἡ ὀργὴ περιέσφιγγε τὸν λάρυγγά του, εἰς δὲ τὸ τραύλισμά του ἐκεῖνο, τὸ πλῆθος εἶδε τὸν ἀμνηστικὸν ρήτορα, εἰς ὃν πάντοτε αἱ ὁμηγυρις εὐρίσκουσι σκληρὰν διασκέδασιν. Ἠρχίσαν νὰ γελῶσιν, ν' ἀποτεινῶσι λέξεις, πρὸς τὸν Βερδιέ, ὡς νὰ ἤθελον δῆθιν νὰ τὸν βοηθήσωσιν. Ἄλλοι ἐμιμοῦντο τὴν φωνὴν τοῦ ἀλέκτορος. Ὁ πρόεδρος ἔσειε τὸν κωδιωνίσκον του γελῶν, ὁ δὲ ζωγράφος ἐκραύγαζε: «Σιωπή, κύριοι, σιωπή!»

Καὶ προῦξενε καταχθόνιον πάταγον ὑπὸ τὸ πρῶσχημα ὅτι ἤθελε ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν τάξιν.

Ὁ Βερδιέ ἐνέτεινε τότε τὰς δυνάμεις του ἐν νοήσας ὅτι ἐμελλε νὰ καταποντισθῇ, ἀνακτῶν δὲ τὴν ἀπάθειάν του κτενίκησε πρὸς στιγμὴν τὸν θόρυβον, βιαίικα καταβάλλων ἐφ' ἑαυτοῦ προσπάθειαν. Ἄλλ' εἶχε δειλιάσει, εἶχε διατάσει, εἶχε ψελλίσει ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ἤρκει δὲ τοῦτο ὅπως παράσχη εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Γκαρούς ἐπιτηδείως διεσπαρμένους καὶ ἀποκρυπτομένους ἐντὸς τοῦ πλήθους τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸν προσβάλλωσι καὶ τὴν ἐλπίδα νὰ τὸν νικήσωσιν. Ἀπήντων εἰς τὸν ταγματάρχην διὰ μισουρισμάτων καὶ διὰ σκωμμάτων. Ὁ Γκαρούς ὀρθούμενος τότε ἐφαίνετο ἀπεικὸν ὑπὲρ τοῦ ἀντιπάλου του τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου, ἡ ἰδέα δὲ ὅτι ἐπροστατεύετο παρὰ τοιοῦτου ἀνδρὸς ἐταπεινῶν τὸν ταγματάρχην σκληρότερον ἢ ἡ ἦττα.

Ἄλλως τε πᾶσα προσπάθεια τοῦ Γκαρούς ἦτο ματαία. Ἡ σκαιὰ κουφότης τοῦ πλήθους ἦτο ἤδη ἀχάλινωτος. Τὸ τραύλισμα τοῦ ταγματάρχου ὑπῆρξε δι' αὐτὸν ὅτι ἡ φρικίασις θηριοδικαστοῦ, δειλιάσαντος πρὸς στιγμὴν ἐμπροσθεν τῶν θηρίων. Δὲν ἀπῆρσεν εἰς τοὺς συνηθροισμένους ἐκεῖ ἐκλογεῖς νὰ ἐπιδείξωσι πρὸς ἑαυτοὺς τοὺς ἰδίους τὴν παντοδυναμίαν τῶν ἐμπαίζοντες ἀνδρα ἐπὶ καιρὸν διοικήσαντα τοὺς ἄλλους. Ἄ, θέλεις τὰς ψήφους μας; ἐφαίνοντο λέγοντες. Ἔστω, διὰ πᾶσῶν τῶν ταπεινώσεων καὶ τῶν δοκιμασιῶν ἀγόρασέ τας, ὑποψήφιε, καὶ τὸν τίτλον αὐτὸν τοῦ βουλευτοῦ, ὃν ἐπιδιώκεις, κύψε χαμηλὰ νὰ τὸν λάβῃς, ἐγειρέ τον ἀπὸ τοὺς ἐμπεισμούς μας!»

Ὁ Βαρδιέ ὠμίλει νῦν ἐν τῷ μέσῳ ἀληθεῦς θυέλλης χλευασμοῦ καὶ ἐκκρήξεων γελῶτων. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Γκαρούς ἐποδοκροτοῦν, ὠροῦντο, ἐπεριπαίζον αὐτόν. Οἱ εἰς οὐδὲν κόμμα ἀνήκοντες ἀνόητοι ἐτέρποντο ἐκ τοῦ θορύβου ἐκεῖνου καὶ μόνοι οἱ λιθοτόμοι, οὓς εἶχεν ὀδηγήσει ἐκεῖ ὁ Φουρνερὲλ ἐχειροκροτοῦν τὸν ταγματάρχην αἰσθανόμενοι ὄρεξιν νὰ κλείσωσι διὰ γρονθοκοπημάτων τὸ στόμα τῶν ταραξιῶν ἐκεῖνων.

Εὐτυχῶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολλαπλῶν ἐκείνων διακοπῶν, τῶν κατ' αὐτοῦ βαλλομένων ὡς κατὰ σκοποῦ ὁ ταγματάρχης οὐδεμίαν ἤκουεν ἐκ τῶν φράσεων, δι' ὧν ἀνάνδρας προσεπάθουν νὰ τύψωσιν αὐτόν κατὰ πρόσωπον. Περηκλούθει τὸν λογισμὸν του μετ' ὄλον ἐκεῖνον τὸν πάταγον, καὶ ἐντίμως ἀντέτασσε τὰς λέξεις τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς φιλοπατρίας κατὰ τῶν παρορησέων τοῦ μίσους. Ἐνῶ δὲ ὁ χρηστός ἀνὴρ διεμαρτύροτο κατὰ τῶν θεωριῶν τοῦ Γκαρούς, ἀστεῖμοι πενητὰς ἔκτοξευόμενοι ὡς πύρκαλοι διὰ σακρὰς πυρίτιδος κατεσκευασμένοι, τὸν περιέβαλον δι' ἀτμοσφαιρὰς δυσώδους, χωρὶς αὐτὸς νὰ τὸ αἰσθάνηται.

Τέλος ὁμως ἐν στιγμῇ τινι κατ' ἣν ὁ κλύ-

δων ἐφαίνετο κοπάσας, ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν, μὴ θέλων κατ' ἀρχὰς νὰ τὸ πιστεύσῃ, διακοπήν, ἣτις ἔκαμε τὴν καρδίαν του νὰ σπινθήρῃ εἰς τὸ σπῆθός του. Ἀπὸ τινος θραύσεως, εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης κάποιος δειλὸς κρυφίως ἐκφέρων τὴν κραυγὴν, ὡς ν' ἀπνύθουν ἀνώνομοι ἐπιστολήν, — πληρωμένους ἴσως ἐπιτήδεις παρὰ τοῦ Γκαρούς— ἐρριψεν εἰς τὸ μέσον τὸ ὄνομα τοῦ κ. δὲ Μομβρὲν καὶ ἠρώτησε διατί ὁ μαρκήσιος, οὐτινος τὸ ὄνομα εἶχε προταθῆ κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐκλογικῆς περιόδου, ἀπεσύρθη αἰφνης τοῦ ἀγῶνος, ἕτερός τις δὲ ἀόρατος καὶ ἀπαρτήρητος, συνεννοημένος ἴσως μετὰ τοῦ πρώτου, ἀπήντησε (καὶ ὅλη ἡ ὁμηγυρις ἤκουσεν εὐκρινῶς τὰς λέξεις):

— Ἐρώτησε τὴν ἀνεψιάν τοῦ ταγματάρχου, αὐτὴ καὶ γνωρίζει!

Ἐπηκολούθησε τότε, ὡς ἐπὶ ἐδάφους σκωθέντος ὑπὸ βόμβας ἐκραγείσης, κατάπληξις ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκεῖνη. Ὁ Βερδιέ μετ' ὅσον δεικτικὴν ὑψωμένον, μετ' ὅσον ὀφθαλμὸν πυριφλεγῆ, ἀνεζήτησε, ὡς νὰ ἤθελε νὰ ὀρμήσῃ, τὸ μέρος ὀπίθεν προσῆλθεν ὁ λόγος ἐκεῖνος. Καὶ μετὰ τὸ ὑπογένειον σπασμωδικῶς σειόμενον εἶπε χωρὶς νὰ τραυλίσῃ τὴν φωνὴν ταύτην καὶ σταματῶν μόνον ὅπως συμπληρώσῃ τὴν φράσιν διὰ τοῦ νεύματος:

— Ἄν τὸν εἴξωκα τὸν ἀνάνδρον!..

Προέβη μετ' ὅσον πυγμὴν νευρικῶς συνεσφιγμένην, πᾶσα δὲ ἡ ὁμηγυρις ἐνόμισεν ὅτι εἶδε πρὸς στιγμὴν ἐν ἀτραπιτικῇ ὀπτασίᾳ ἀνθρώπινόν τι ὃν σειόμενον ὡς δεινὸν ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ταγματάρχου.

— Ποῖος ὠμίλησεν; ἠρώτησεν ἐκ νέου. Ποῖος λοιπὸν;... Ἄς εἶπῃ τὸ ὄνομά του ὁ ἀρχεῖς!..

Καὶ ὁρμηφύτως ὁ στρατιωτικὸς προέβη κατὰ ἐν βῆμα πρὸς τὴν ὁμηγυριν, αὐτὸς μόνον βαδίζων κατ' ὄλου τοῦ πλήθους!

Σιγὴ ἄκρα ἐπεκράτει, σιγὴ τραγικὴ νῦν, ἡ δὲ Βερδιέ περιέφερε βλέμματα φλογερὰ ἐφ' ὄλων ἐκεῖνων τῶν κεφαλῶν, αἵτινες τοῦ ἐφαίνοντο κτηνώδεις, εὐήθει. Ἐδέσποζεν αὐτῶν ἀναγκάζων τὴν ἀγενῆ κατηγορίαν νὰ κρυβῆ καὶ νὰ ἐξαφκνισθῇ, οὐδενὸς τολμῶντος ν' ἀνυπάσῃ τὴν ριφθεῖσαν συκοφαντίαν.

Καὶ αὐτὸς ὁ Δυκάς εὗρισκε τὴν στάσιν του κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν λίαν ρητορικὴν, δὲν ἦτο ὁ Πίττ, ὅχι βεβαίως, δὲν ἦτο ὁ Πίττ, ἀλλ' ἠδύνατο νὰ εἶνε ὁ στρατηγὸς Φοά. Ὁ Γκαρούς ἐβύλεπεν ἀκούσιως τὴν ἄκραν τῶν υποδημάτων του, θέλων ν' ἀποφύγῃ τὸ βλέμμα τοῦ ταγματάρχου καὶ τὸ προεδρεῖον ἐφαίνετο ἀρκετὰ τεταραγμένον διὰ τὴν ἀπώσασιν ἀτομικὴν φάσιν, ἣν ἐλάμβανεν ἡ συζήτησις.

Αἰφνης τὸ ἐν τῇ αἰθούσῃ φωταέριον ἐσβέσθη ἀπροσδοκῆτως, καὶ ὅλον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος, τὸ ἀπολελιθωμένον πρὸ τοῦ βλέμματος τοῦ Βερ-

διέ, ανέκτησε τὸ θράσος του ὅτε εὐρέθη ἐν τῷ σκότει.

— Φανερόν εἶνε, ἀνέκραξε μία φωνή, ὅτι ὁ ταγματάρχης δὲν ἀγκυρᾷ τὸ φῶς!

Ἐτέρω δὲ φωνὴ ἀπήντησεν.

— Ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ κ. δὲ Μομβρέν. Τὸ φάσμα μόνον τῆς μοναρχίας ἀρκεῖ νὰ βυθισθῇ τὰ πάντα εἰς τὸ σκότος.

Καὶ ἐν τῇ ἀρίστῳ καὶ ζοφερᾷ τύρβῃ τοῦ πλήθους, ἐνῶ τῆδε κακέισε φώσφωρα ἀναπτόμενα διέχεον τὴν ἀσθενῆ των λάμπιν, ὁ ταγματάρχης ἤκουεν ἐλευθέραν ἤδη καὶ ἀσφαλεστέραν, καθότι δὲν τὴν ἐβλεπε κανεὶς ἐν τῷ σκότει, ὅπου γεννᾶται, τὴν συκοφαντικὴν περιπταμένην ὡς νυκτερινὸν ὄρνιον καὶ τυπτοῦσαν τοὺς τοίχους μὲ τὰς βραχίονας πτέρυγας τῆς.

— Καὶ ἡ ἀνεψιά;

— Τί κάμνει ὁ κύριος δὲ Μομβρέν;

— Κάτω οἱ πυροβοληταί;

— Τὴν ἔπαθεν ὁ Μαλάκας!

Ὁ Βερδιὲ ἠσθάνετο τὴν ὀργὴν του καταπίπτουσαν, μετατροπομένην εἰς ὀχμῶς. Μαλάκας! τὸ ὄνομα αὐτὸ τὸ παραληφθὲν ἐκ τῶν χυδαίων καθημερινῶν ἀστειοτήτων τοῦ ἔκαμνε τὴν ἐντύπωσιν ἐμπιστοῦ κατὰ πρόσωπον. Ἡ ὕβρις αὐτῆ, ἣτις ἐρίπτετο κατ' αὐτοῦ οὐχὶ ὡς ἀτόμου, ἀλλ' ὡς στρατιώτου, ἐνεπείθει αὐτῷ τὴν αὐτὴν περιπερὶ ὀδυνηρὰν αἴσθησιν, ἣν καὶ ὁ κατὰ τῆς Γιλβέρτης μωρὸς ὑπαιγιμὸς. Δὲν ἐχλεύαζον αὐτὸν ἐκεῖ, ὄχι, ἀλλὰ πάντας τοὺς φέροντας ὡς αὐτὸς στολὴν, πάντας ὅσοι εἶχον πίσει εἰς τὰς μάχας, καὶ ὅσοι ἐπιπτον ἀκόμη κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὄραν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου διὰ τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος.

Μαλάκας! Δὲν ἠδύνατο νὰ καταστείλῃ τὴν ἀγανάκτησιν του. Ἀπόβητε βιακίως ἐν τῷ σκότει τινὰς παρατυχόντας καὶ μαντεύων τὴν θέσιν τῆς θύρας ἐκ γραμμῆς φωτεινῆς προερχομένης ἐκ τοῦ ἐν τῷ διαδρόμῳ φωτός, ἐξῆλθε μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν ὕδν, ἀποτόμως ὠθήσας τὴν θύραν.

— Κάποιον θὰ πνίξω... κάποιον θὰ στραγγαλίσω! ἔλεγεν. Καλλίτερα νὰ μείνω ἐδῶ!..

Ἦ τοὺς ἀθλίους!

Ἐψηλάσωμας τις ἀνὴρ ἰστάμενος ὀρθιος παρὰ τὴν θύραν, ἔδραμεν ἐν τῷ ἄμα πρὸς αὐτόν. Ἦτο ὁ Φουρνερὲλ. Ὁ Βερδιὲ τὸν ἀνεγνώρισεν ἐν τῇ αὐταυγείᾳ τῆς θερμῆς νυκτός.

— Φεύγετε, κύριε ταγματάρχη εἶπεν ὁ πρῶν στρατιώτης.

— Ναι.

— Ἐχετε δίκαιον δὲν ἀξίζει κανεὶς ν' ἀνακατεῦεται μὲ τοιοῦτους παληκνθρώπους. Ἐγὼ ὁμῶς θὰ μείνω! Καὶ ἂν μάθω ποῖος ἦτον αὐτός ὁ βρωμερός, ὁ ὁποῖος ὠμίλησε διὰ τὴν δεσποινίδα Γιλβέρτην.

Καὶ αὐτὸς ἐπίσης ὡς πρὸ ὀλίγου ὁ Βερδιὲ ἐπεράτωσε τὴν φρεσὶν του διὰ χειρονομίας, ἀλλὰ πλέον ἀγρίως, χειρονομίαις ἀνθρώπου φρονέοντος ἕτερον.

— Ἄφησε αὐτὴ τὴ λέρα, καλέ μου Φουρνερὲλ, εἶπεν ὁ ταγματάρχης.

— ὦ!... θὰ μείνουν εὐχαριστημένοι! Πηγαίνετε, κύριε ταγματάρχη... Κελὴν ἐντάμωσιν.

Εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Καφερείου τῆς Ἀστραπῆς, ἐνθα ἀνήθησαν ἐκ νέου τὰ φῶτα ἀμολοῦντι μετεχειρίσθησαν πρὸς τοῦτο τὰ πυρεῖα τοῦ δημοσίου κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Γκαρούς χειροκροτηθέντος παρὰ τοῦ πλήθους διὰ τὴν ἀστειότητα ταύτην, ἣ συνεδρίασις ἐξηκολούθει. Ὁ ὑποψήφιος τοῦ Ἐγγέλου τοῦ Μελέν ἀνελάμβανε τὸν λόγον, ὁ δὲ ταγματάρχης ἀπισυρόμενος μόνος, πεζός, ἀηδιάσας, πιεζόμενος ὡσεὶ ὑπὸ ἐπιβάτου ἐπνελάμβανε καθ' αὐτὸν ὅτι εἶχεν ἀκούσει μετ' ὀργίλης ἐκπλήξιας.

Νὰ ριφθῇ τὸ ὄνομα τῆς Γιλβέρτης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κυκεῶνος ἐκείνου καὶ ν' ἀναμιχθῇ μετὸς τὸν ἀηδῆ φερμόν! Νὰ ἐκμεταλλεῖται ἡ συκοφαντία τὴν ἀποχὴν εὐπατρίδου, οἷος ὁ κ. δὲ Μομβρέν καὶ νὰ τὴν παραστήσῃ ὡς τίμημα ἐπονειδίστου συναλλαγῆς! Νὰ ἐξυβρισθῇ ὀλοκλήρως ὁ βίος του! Νὰ ριφθῇ ἐν ὄνομα παρωδίας καὶ σκώμματος κατὰ πρόσωπον ἐνός στρατιώτου ἐνώπιον ὄλου τοῦ πλήθους!

— Θὰ μοῦ τὸ πληρώσουν!.. ὦ, θὰ μοῦ τὸ πληρώσουν! ἐπνελάμβανε ὁ Βερδιὲ, ἐνῶ ἐπανεκαμπτεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Ἐρβλαί.

Καὶ ὁμῶς κάποτε ἀμφέβαλλε περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἱκανοποιήσεώς του, κί δὲ ἐπευφηρία κί προερχόμενα ἐκ τοῦ καφερείου καὶ πληρούσαι θορύβου τὰς συνήθως σιωπηλὰς ὁδοὺς τοῦ Δαμμαρὶ, ἐφαίνοντο αὐτῷ οἷοι εἰς τὴν αὐθάδης θοῖα τοῦ κυλισμοῦ.

Μαλάκας! Τὸν ἀπεκάλεισεν Μαλάκας, ἐνῶ ἐξερογγύετο εἰς γέλωτας τὸ πλῆθος. Εὐγε, Γκαρούς! Ὁ Γκαρούς ἀνῆρχετο εἰς τὸ Κεπιτώλιον! Ὁ Γκαρούς ἔμελλε νὰ εἶνε ὁ διαδοχὸς τοῦ Σαρβέ, Γκαρούς ὁ Βροῦτος, Γκαρούς ὁ Ἐμπέρ! Καὶ αὐτός; Αὐτὸς ἠτήθη, ἐχλεύασθη, ἐρακπίσθη!... Τί ἦτο αὐτός;... Μαλάκας. Τὴν ἔπαθεν! Οὐδὲν ὄρισκετο πλέον, οὐδ' ὁ στρατὸς ὅστις ἀφιερῶ εἰς τὴν πατρίδα τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν του, οὐδ' ἡ οἰκογένεια, οὐδ' ἡ ἐστία, οὐδ' ἡ τάξις τῶν φιλοῦχων πολιτῶν, τίποτε! ἐν τῇ μεγάλῃ δὲ ταύτῃ ἀναστατώσει, ὑπεράνω τῆς βορβορώδους καταρρεύσεως ὄλων αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀνίστατο μόνος ὁ Γκαρούς, μὲ τὸ μειδιάμα καταστροφῆς θριαμβεύοντος καὶ μὲ τὰς ὀρέξεις προγαστρογαστριμάρχου.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ὑψηλοφώνως ὁ Βερδιὲ ἀνυψῶν τὸ μέτωπον, αἰσθάνεται τις τὴν

ἀνάγκην νὰ παρηγορηθῇ ὀλίγον βλέπων τοὺς ἀστέρας.

Ἄφηκε τὸ χωρίον περικεκαλυμμένον ὑπὸ τῆς κυανωπῆς νυκτερινῆς λάμψεως, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ἐφαίνετο ἐρυθρὸν εἰς τὴν ἐσχατιάν τῆς πλατείας, ὡς κάμινος δημηγοριῶν καὶ παθῶν τὸ καφερεῖον τῆς Ἀστραπῆς. Ὁ Φουρνερὲλ εἶχεν ἀπομείνει ὀρθιος ἐκεῖ πέραν, παρὰ τὴν θύραν τοῦ καφερείου. Νέος τις στρατιώτης γνώριμὸς του, μικρὸσωμος Λιμουζίνος, συγγενὴς ἐνός συστρατιώτου του, ὑπηρετήσαντος ἐν τῇ πυροβολαρχίᾳ ἐν ἣ ὁ Φουρνερὲλ ἦτο λοχίας, διῆλθε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν κρατῶν μικρὸν ραβδίον εἰς τὴν χεῖρα καὶ μαστιζῶν δι' αὐτοῦ τὸν ἄερα, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἐφαλλεν ἐπιφθόν τινὰ ἐν διαλέκτῳ. Ἐχαίρετσαν ἀλλήλους καὶ ἤρχισαν νὰ συνομιλῶσιν. Ὁ στρατιώτης ἐπανήρχετο ἐκ Βαρβιζῶν καὶ ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἐν Μελέν στρατῶνα ἔχων ἄδειαν μέχρι τοῦ μεσονυκτίου.

— Καὶ τί κάμνεις ἐδῶ, κύρ λοχία;

Ὁ νεαρὸς στρατιώτης ἀπέδιδε πάντοτε αὐτὸν τὸν τίτλον εἰς τὸν λιθοτόμον, μὴ δυσαρεστοῦμενον ποσῶς διὰ τοῦτο.

— Ἐγὼ;... τίποτε. Περιμένω κάποιον διὰ νὰ μάθω ἂν ἦτον αὐτὸς ὅστις πρὸ ὀλίγου ἠθέλησε νὰ πειράξῃ τὸν ταγματάρχην μου.

Διὰ μίας, ἐπειδὴ εἶχε βεβαίως διαλυθῇ ἡ ἐπιτήρησις, ἡ θύρα τοῦ Καφερείου τῆς Ἀστραπῆς ἠνεώχθη ὡς ἐρυθρὸς φάρυξ καὶ μετὰ βόμβου τὸ πλῆθος ὡς μέλαν κύμα ἐξήρχετο συνωθούμενον. Ἦκούοντο κραυγαί, σκώμματα, ἐν οἷς ἐπανελαμβάνετο ὡς τελευταῖος χλευασμὸς τὸ ἀποδοθὲν εἰς τὸν Βερδιὲ ὄνομα. Μαλάκας. Φωνκί αὐτῷ ὁ Γκαρούς! συνώδευον τὸν ἐξερχόμενον ὑποψήφιον, ὅστις διένειμεν ἀκόμη ἐδῶ καὶ ἐκεῖ χειραψίας.

Πλὴν ὁ Φουρνερὲλ δὲν ἀνέμενε τὸν Γκαρούς. Εἶχε τὴν πεποιθῆσιν ὅτι ἡ ἐπιφώνησις ἐκείνη ἐν ἣ εἶχεν ἀναμιχθῇ τὸ ὄνομα τῆς Γιλβέρτης, ἡ ἀνδρὸς ἐξυβριστικῆς ἐπιφώνησις ἡ προσβαλοῦσα τὸν ταγματάρχην του προῆλθεν ἐκ τοῦ μέρους τῆς αἰθούσης ἐνθα ἐκάθητο ὁ Τιβολιέ, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν τολμηροτέρων μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Γκαρούς. Παρὰ τοῦ Τιβολιέ ἄρα ἤθελε νὰ ζητήσῃ λόγον διὰ τὴν δημοσίαν αὐτὴν ὕβριν, τὴν ἀγενῆ καὶ ἀνόητον.

— Μένω μαζί σου, κύρ, λοχία, εἶπεν ὁ μικρὸσωμος στρατιώτης ἀρελέστατα.

— Καὶ πότε θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν στρατῶνα; Δὲν εἶνε λόγος παιδί μου, νὰ σὲ χώσουν μέσα διότι ἔχω ἐγὼ νὰ λύσω μίαν διαφορὰν μὲ ἕνα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς χαμένους.

— ὦ! ἔχω καιρὸν!... Ὅταν ἔχη κανεὶς γερὰ πόδια...

Ὁ νέος στρατιώτης ἠσθάνετο πρὸς τὸν Φουρ-

νερὲλ εἶδος τι ἀφοσιώσεως ἐμφύτου. Συννητῶντο ἐνίστε καὶ ἔπινον συνομιλοῦντες εἰς οἶνοπωλεῖν τι καὶ ὁσάκις ὁ Λιμουζίνος ἐξέφραζε τὸν πόθον μετὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας του νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐστίαν του, ὁ πρῶν πυροβολητῆς τὸν ἐνεκαρδίωμε μὲ τὴν ἀποτελεσματικὴν εὐγλωττίαν παλαιοῦ στρατιώτου, ἐνθαρρυντικὴν ὡς σάλπισμα πολεμιστήριον.

— Ἄς εἶνε, εἶπεν ὁ Φουρνερὲλ, τόσον καὶ τόσον δὲν θ' ἀργήσῃ ἡ δουλειά...

Μετὰ τὸν ἐξεληθόντα ἐκ τοῦ καφερείου πρῶτον ὄμιλον, τὸν ἀκολουθοῦντα τὸν θριαμβεύοντα Γκαρούς, ἐξήρχετο ἕτερος ζοφερός, θορυβώδης, ἐν τῷ μέσῳ δ' αὐτοῦ ὁ πρῶν πυροβολητῆς διέκρινεν ἀμυδρῶς τὸ ἰσχνὸν καὶ νευρικῶς ταρασσόμενον σῶμα τοῦ Τιβολιέ.

Ἐπλησίασε, τὸν ἀνεγνώρισε καὶ τὸν ἐσταμάτησεν εὐθύς λέγων:

— Μὲ συγχωρεῖς, κάτι θέλω νὰ σ' ἐρωτήσω.

Ὁ ἐργάτης προσέβλεψε τὸν λιθοτόμον καὶ συνάθροισίς τις ἐν τῷ ἄμα ἐσχηματίσθη μεταξὺ τῶν δύο κεχωρισμένων ὁμάδων, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Βερδιέ περιεκύκλωσαν ἀκουσίως τὸν Φουρνερὲλ παρὰ τὸν ὁποῖον ἵστατο καὶ ὁ νεαρὸς στρατιώτης, οἱ δὲ φίλοι τοῦ Γκαρούς ἔμενον πλησίον τοῦ Τιβολιέ.

— Τί ἀγαπᾷς; ἠρώτησεν ὁ ἐργάτης, οὐτινος ὁ Φουρνερὲλ διέκρινεν ἤδη καθαρῶς ὑπὸ τὴν φωτεινῆν τῆς νυκτός ἐκείνης λάμπιν τὴν πυρρὰν ὄψιν πελιθὴν οὔσαν.

— ὦ, ἕνα πράγμα ἀπλοῦστατον. Θέλω νὰ σ' ἐρωτήσω ἂν τοῦ λόγου σου ἐτόλμησες πρὸ ὀλίγου νὰ ὀμιλήσῃς εἰς τὸν ταγματάρχην περὶ... τῆς ἀνεψίας του, αὐτὸ θέλω.

Καὶ ὁ Φουρνερὲλ μὲ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους καὶ μὲ τὰς τραχείας ὀφρὺς συνεσταλμένας ἀνέμενε τὴν ἀπάντησιν.

Ὁ Τιβολιέ ἀπήντησε καγγάζων ὅτι δὲν ἦτο αὐτός, ὄχι, ὅστις ὠμίλησε περὶ τῆς δεσποινίδος. Ἀλλὰ τί σημαίνει; Ἄς ὑπιθέσωμεν ὅτι ἦτο αὐτός, μάλιστα! Τάχα δὲν εἶχε κανεὶς πλέον τὸ δικαίωμα νὰ ὀμιλῇ, τὴν ἐλευθερίαν νὰ εἶπῃ ὅτι θέλει; Τί εἶν' αὐτά;

— Διάβολε! ἐπιθύριζον ἤδη τινὲς περίξ τοῦ Τιβολιέ. Αὐτὸ δὲ μόνον μᾶς ἔλειπεν! νὰ μᾶς ἐμποδίσουν ν' ἀποτεινωμεν ὅσας ἐρωτήσεις θέλομεν.

— Καὶ μήπως πταίομεν ἡμεῖς, εἶπε κάποιος, ἂν διαδίδεται ὅτι...

Ἄλλ' ὁ λαλήσας, ὅστις ἦτο κτίστης βραχύσωμος καὶ εὐσαρκὸς ἐσίγησε διὰ μίαν.

Ὁ Φουρνερὲλ εἶχε στραφῆ πρὸς αὐτὸν λέγων μεγλοφώνως:

— Τί διαδίδεται;... λέγε!

— Τίποτε... δὲν εἰζέυρω ἐγὼ!... ἐπέλιπεν ὁ κτίστης.

— Όταν όμως, υπέλαβεν ὁ Τιβολιέ μὲ τὴν ὑστερικὴν του ἐξαψιν, ζήτη τις τὰς ψήφους τοῦ λαοῦ, πρέπει νὰ εἶνε εὐλακρινῆς, νὰ εἶνε ἀγνός...

— Εὐγε! ἀνέκραξαν ἐν τῷ σκότει οἱ φίλοι τοῦ Γκαρούς.

— Ἄγνός; ... Παραδέχομαι τὴν λέξιν! εἶπε τότε ὁ Φουρνερὲλ· μάλιστα, πρέπει νὰ εἶνε ἀγνός! Ἄλλὰ μήπως εἶνε ἀγνός ὁ Γκαρούς σὰς, ἕνας κατεργάρης ὁ ὁποῖος σὰς σηκώνει τὸ κεφάλι καὶ γαμίζει τὴν κοιλιὰ του;

Ἄγνός; ... Παραδέχομαι τὴν λέξιν!

— Σοῦ ἀπαγορεύω, εἶπε φρικτῶν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καὶ σειόμενος ὑπὸ νευρικῶν παροξυσμῶν, σοῦ ἀπαγορεύω νὰ προφέρῃς λέξιν περὶ τοῦ πολίτου Γκαρούς! Ὁ Γκαρούς εἶνε ὁ φίλος τοῦ λαοῦ.

— Πῶς λοιπόν! Θέλετε νὰ σέβωνται οἱ ἄλλοι τὸν Γκαρούς καὶ νὰ ρίχνετε σεις σάπια λεμόνια εἰς τὸν ταγματάρχην μου, αἱ; Ὅχι! θέλω νὰ μάθω ποῖος ἦτον αὐτός ὁ ἀχρεῖος, ὁ ὁποῖος ἐτόλμησε νὰ θυλιῆσθαι ὅπως ὠμίλησε περὶ τῆς δεσποινίδος Βαρδιέ!

Ἄχρεῖος! Ἀναφώνησις ὀργῆς ἀντηχήσασα ἐν τῇ νυκτὶ ἀπήντησεν εἰς τὴν τολμηρῶς ριφθεῖσαν παρὰ τοῦ Φουρνερὲλ λέξιν, οἱ φίλοι δὲ τοῦ Τιβολιέ καὶ οἱ ὄπαδοί τοῦ Γκαρούς προτέβλεψαν ἀλλήλους, ὡσεὶ συμβουλευόμενοι ἂν ἔπρεπε νὰ στραγγαλίσωσιν ἢ νὰ κατακτείνωσιν τὸν λιθοτόμον. Οὗτος ὅμως ἀνορθῶν τὸ ὑψηλὸν καὶ ἰσχνὸν σῶμά του, προὐκάλει τὸ πλῆθος τῶν ἀντιπάλων, ἐνῶ οἱ σύντροφοί του συνωθῶντο περὶ αὐτὸν ἔτοιμοι νὰ τὸν ὑπερασπίσωσιν.

— Πήγαινε σύ, παιδί μου, εἶπε κρυφίως ὁ πρῶν λοχίας πρὸς τὸν στρατιώτην, δὲν εἶνε δίκη σου δουλειά, μὴν ἀνακατεῖθῃς!

Ἄλλ' ἐξ αἰσθημάτων συμμίκτου περιεργείας ἅμα καὶ ἀφοσιώσεως ὁ στρατιώτης καὶ μετὰ τὴν παραινέσιν ἔμεινε πλησίον τοῦ Φουρνερὲλ διὰ νὰ ἴδῃ τὸ ἀποθησόμενον καὶ διὰ νὰ μὴ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἀλοχικόν.

Ἄχρεῖος! ἡ λέξις αὕτη ἐπαναλαμβάνομένη μετὰ θυμοῦ πέριξ τοῦ Τιβολιέ ἐξήγειρεν ἀγανάκτησιν. ἤτις ἠδύκανε κοχλάζουσα ὡς βράζον ὕδωρ. Ὁ Τιβολιέ κατελήθη ὑπὸ πικροφύρου ὀργῆς, ἠθροαλέως δὲ, φερόμενος ἐκ τῆς ἐμψύτου αὐτοῦ μαχίμου ὁρμῆς ἀπεδέχθη ἀτομικῶς τὴν ὄβριον ὡς νὰ εἶχε ριφθῆ κατ' αὐτοῦ καὶ μόνου. Προχωρήσας τρία βήματα πρὸς τὸν Φουρνερὲλ καὶ ψυῶν μὲ τὴν ἰσχνὴν μορφήν του τὴν τραχεῖαν μορφήν τοῦ λιθοτόμου:

— Ὑπόθεσε πῶς ἤμουν ἐγώ, εἶπεν. Δὲν ἤμουν ἐγώ, ἀλλὰ ἀναλαμβάνω ὅλην τὴν εὐθύνην. Τί θὰ μοῦ κάμῃς ἐσύ, ἀνδρειωμένε μου;

— Τί θὰ κάμω;.. Ἄν τολμήσῃς νὰ εἰπῇς ὅτι ἡ ἀνεψιὰ του ταγματάρχου...

— Εἶνε ἡ ἀγαπητικιά του νέου Μουδρέν, ναί... Αἱ, λοιπόν;

Ὁ Τιβολιέ ὠπισθοχώρησε, συλληφθεὶς ἐκ τοῦ τραχήλου ὑπὸ τοῦ λιθοτόμου, ὅστις τὸν ὄθει πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸν ἐνεθύθη σχεδὸν ἐντὸς τῆς ἀμαυρῆς μαῆδος τῶν ὀπαδῶν τοῦ Γκαρούς. Τὸ πλῆθος εἶχε παρκαμερίσει, ἡ ὄθησις δὲ τοῦ Φουρνερὲλ ἦτο τόσον ἰσχυρά, ὅστε ὡς μία μάζα αὐτὸς καὶ ὁ Τιβολιέ ἐκυλίσθησαν εἰς τὸ σχηματισθὲν κανόν, τῶν θεατῶν ἀποσυρθέντων διὰ ν' ἀποφύγωσι τὴν σύγκρουσιν, ἀμφοτέρω δ' ἔμειναν ἐκεῖ, ὁ Τιβολιέ ὑποκάτω καὶ ὁ λιθοτόμος ἄνωθεν αὐτοῦ, ἐκεῖνος μὲν ἐκφέρων κραυγὰς λύσσης, ὁ δὲ Φουρνερὲλ τετυφλωμένος ἐκ τῆς ὀργῆς τύπτων, γρονθοκοπῶν, καταφέρων ὡς σφύρον τὴν πυγμὴν του ἐπὶ τοῦ κρανίου τοῦ Τιβολιέ, ἐνῶ ἡ φωνὴ του ἐπανελάμβανεν ἐν τῷ μέσῳ θυελλῆς βλασφημιῶν:

— Ἡ ἀνεψιὰ τοῦ ταγματάρχου μου!.. βρωμιάρη!.. ἀχρεῖς!.. νά! νά! νά! νά!..

(Ἔπεται συνέχεια)

ΤΟ ΣΕΔΑΝ

Ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Γ'

[Ἀπερίγραπτος εἶνε ἡ ἐντύπωσις, ἣν παρήγαγε καθ' ἅπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἡ δημοσίευσις ἀποσπασμάτων ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Γ', ἀναφερομένων εἰς τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον τοῦ 1870. Αἱ ἀποκαλύψεις αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν τοῖς παρασκηνοῖς διαδραματισθέντων κατὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην ἱστορικὴν περίοδον, αἱ σημαντικαὶ περὶ τῶν διαφορῶν γεγονότων λεπτομέρειαι, αἱ ἀτομικαὶ καὶ ἅμα ἐντυπώσεις, αἰτίαι καθημερινῶς καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁσμῆς τῆς πορείας καὶ τοῦ κρότου τῶν τηλεβόλων ἀνεγράφοντο, ἐπιγέουσι νέον φῶς ἐξηγεῖσθαι δὲ τὴν μὴνιν τοῦ πρίγκηπος Βίσμπαρκ θελήσαντος νὰ δικησιθεύσῃ τὴν γνησιότητα τοῦ ἡμερολογίου, εἶτα δὲ προβάλλοντος καὶ εἰς ποικίλην καταδίωξιν τῶν ὑποτιθεμένων ἐνόχων τῆς δημοσιεύσεως. Ἐκ τοῦ ἡμερολογίου ἀποσπῶμεν χάριν τοῦ ἀναγνώστου τῆς ἑστίας δραματικώτατην περιγραφὴν τῆς παραδόσεως τοῦ Ναπολέοντος Γ' ἐν Σεδάν].

1 Σεπτεμβρίου.— Πῆμῃ διατρέχει ὅτι ὁ Ναπολέων Γ' πρόκειται νὰ παραδοθῆ. Ἡ λευκὴ σημαία κυματίζει ἐπὶ τοῦ Σεδάν. Ὁ Ναπολέων εὐρίσκεται ἐν αὐτῷ. Ὁ Βοναπάρτ συνδιέλεχθη μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος, οὗτος δὲ ὑπέσχεθη νὰ ἀποστείλῃ τὸν στρατηγὸν Ρεῖλ. Αἱ ἐπευφημιαὶ εἶνε ἀνάλογοι πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ γεγονότος. Συζητοῦνται καὶ αἱ συνέπειαι τῆς παραδόσεως. Φθάνει εἰς πρεσβευτῆς. Οἱ πρίγκιπες παρίστανται εἰς τὴν σκηνήν· ὁ Βίσμπαρκ, ὁ Μόλτκε, ὁ Ρουὶν περιστοιχίζουσι τὸν Βασιλέα.

Ἐγὼ ἵσταμαι εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Ὁ Ρεῖλ φθάνει· εἶνε εἰς ἄκρον καταβεβλημένος, ἀξιοπρεπής. Φέρει πρὸς τὸν βασιλέα τὴν ἐπιστολήν τοῦ Ναπολέοντος. Ἀπὸ συνεννοήθη μετὰ τοῦ Βίσμπαρκ, τοῦ Μόλτκε καὶ ἐμοῦ, ὁ βασιλεὺς ὑπαγορεύει εἰς τὸν Χάστρελδ τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεώς του, ἣν ἀντιγράφει βραδύτερον ἰδιοχείρως. Μετὰ δυσχερεῖς ἀνευρίσκωμεν τὰ πρὸς γραφὴν χρήσιμα. Δίδω ἐκ τοῦ μαρσίπου μου φύλλα τινὰ χαρτοσήμου, φέροντα τὸν αὐτοκρατορικὸν αἰτόν. Ὁ μέγας δούξ τοῦ Σάξ-Βάιμαρ παρέχει τὸν κάλαμον καὶ τὴν μελάνην, δύο ἀχυροσκεπῆ καθίσματα, ἐφ' ὧν ἀξιωματικὸς τις ἐτοποθέτησε τὸν σάκκον του, ἀποτελοῦσι τὴν Τράπεζαν. Συνομιλῶ μετὰ τοῦ Ρεῖλ ὅστις εἶνε ἀξιγάπητος ἀνὴρ, καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Εἶχε προσδιορισθῆ ὡς ὑπεπιστῆς μου κατὰ τὸ 1867 ὅτε ἐπισκέφθη τὸν Παρισίους καὶ τὸ ἰνδιαιφῆρον ὅπερ ἐξεδήλωσα τότε ὑπὲρ αὐτοῦ μεγάλως τὸν ὠφέλησεν. Ὅταν ἀπῆλθεν ὁ Ρεῖλ, ὁ βασιλεὺς καὶ ἐγὼ ἐρρίφθημεν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων. Ἡ ἀνῆμνησις τῆς ἐν Σάδοβχ νίκης κατεῖχεν ἡμᾶς. Δὲν ἠδυνήθη νὰ συζητήσω τὰ δάκρυά μου, ὅταν τὰ στρατεύματα ἀνέμελψαν τὸν ὕμνον: Ἐὐμνήσωμεν τὸν Κύριον.

2 Σεπτεμβρίου.— Διατελῶ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ λογίου: αἱ ἱστορίαι εἶνε τὸ ὑπέρτατον ἐν τῷ κόσμῳ δικαστήριον ὅπερ ἐιδιόχθη ἐπὶ τῶν σχολικῶν βάθρων, Ὁ Βίμπεν προβάλλει δυσκολίας ὁ Ναπολέων καταφθάνει. Ἰσταται ἐν μέσῳ ἀγροῦ γεωμήλων παρὰ τὸ Δονσερῦ. Ὁ Βίσμπαρκ καὶ ὁ Μόλτκε σπεύδουσιν εἰς προὔπαντήσιν του. Ἐπεθύμει ἡπιωτέρους ὄρους συνθηκολογίας καὶ τὴν ἐλευθέραν τοῦ στρατοῦ του διαβάσιν εἰς Βέλγιον. Ὁ Μόλτκε θεωρεῖ ταῦτα πάντε ὡς προφάσεις, διότι ὁ αὐτοκράτωρ δὲν εἶνε ἀσφαλῆς ἐν Σεδάν. Φοβεῖται καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀμαξῶν καὶ τῶν ἀποσκευῶν του. Ὁ Μόλτκε ἀναζητεῖ κατάλληλόν τι οἶκημα. Ὁ Βίσμπαρκ συνομιλεῖ μετὰ τοῦ Ναπολέοντος. Ὁ βασιλεὺς ἐπιμένει εἰς τὴν ἀνευδρῶν παράδοσιν. Οἱ ἀξιωματικοὶ δύνανται νὰ ἀπέλθωσιν ἐπὶ λόγῳ τιμῆς. Τὴν μεσημβρίαν ὑπογράφεται τὸ ἔγγραφο τῆς συνθηκολογήσεως. Ὁ Βίσμπαρκ καὶ Μόλτκε ἐπενέρχονται ἐκ τοῦ καθημερινοῦ αὐτῶν περιπάτου. Ὤμιλησαν περὶ πάντων, ἐκτὸς περὶ πολιτικῶν. Εἰς τὸν Μόλτκε ἀπενεμήθη ὁ Σιδηρὸς Σταυρὸς α' τάξεως. Ὡς τόπον διαμονῆς τοῦ αὐτοκράτορος προτείνει τὴν Βιλελμσκιε καὶ ἐπιμένει ὅπως μὴ ὁ Ναπολέων ὑποχρεωθῆ νὰ ἐμφανισθῆ ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων εἰς τὰ στρατεύματα. Διὰ τοῦ βουαρικίου στρατοπέδου μετακινούμεν εἰς Μπελβύ, ὅπου ἀναμένει ἐν αὐτοκρατορικῶν ὄχημα καὶ τινες σκευαγωγαί, δεξιούται δ' ἡμᾶς ὁ στρατηγὸς Καστελνῶ. Ὁ

Ναπολέων ἐμφανίζεται ἐν μεγάλῃ στολῇ εἰς τὴν φλιάν τοῦ ὑλοφράκτου περιπτέρου Ὁ βασιλεὺς εἰσέρχεται εἰς αὐτὸ ἐγὼ δὲ κλείω τὴν θύραν καὶ παρκαμένω ἐξώθεν. Ὁ Ναπολέων ἀπεδέχθη τὴν Βιλελμσκιε ὡς τόπον διαμονῆς καὶ εὐχαρίστως ἔμαθεν ὅτι θὰ συνοδευθῆ ὑπὸ τιμητικῆς φρουρᾶς μέχρι τῶν συνόρων. Ὅτε κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνδιαλέξεως ὁ αὐτοκράτωρ ἐκφράζει τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἔχει ἀπέναντί του τὸν Φρειδερίκον Κάρολον, ὁ βασιλεὺς παρκατῆρει αὐτῷ ὅτι ἔχει ἐμὲ καὶ τὸν πρίγκιπα τῆς Σαξωνίας. Εἰς τὴν ἐρώτησιν ποῦ εὐρίσκεται ὁ Φρειδερίκος Κάρολος ἀπαντᾷ μετ' ἰδιαιτέρου τόνου: «Μετὰ ἑπτὰ σωματῶν ἐξώθεν τοῦ Μέρτς». Ὁ βασιλεὺς πλέκει τὸ ἐγκώμιον τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, ἐπαινῶν τὴν ἀνδρίαν αὐτοῦ· ὁ Ναπολέων ἐπιδοκιμάζει ταῦτα, ἄλλα προστίθει ὅτι στερεῖται τῆς ἀξιοθκυμάστου κειραρχίας τοῦ ἡμετέρου. Τὸ πυροβολικόν μας ἦτο τὸ πρῶτον ἐν τῷ κόσμῳ καὶ οἱ Γάλλοι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἠδύναντο νὰ ἀντιταχθῶσι κατ' αὐτοῦ. Μετὰ τὴν συνέντευξιν, ἤτις διήρκεσεν ἐπὶ ἐν τέταρτον τῆς ὄρας, ὁ αὐτοκράτωρ, παρατηρήσας με, μοι εἶπεν τὴν δεξιάν, ἐνῶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἀπέμασεν ἐπὶ τῆς παρειᾶς του ἐν δάκρυ. Μοι ἐξίφρασε τὴν ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην του διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν γενναιοφροσύνην τοῦ βασιλείως. Τὸν ἠρώτησα ἂν ἀνεπαύθη τὴν νύκτα. Μοι ἀπήντησεν ὅτι ἡ περὶ τοῦ στρατοῦ του ἀνησυχία ἐστέρησεν αὐτὸν παντελῶς τοῦ ὕπνου. Εἰς τὴν παρατήρησίν μου ὅτι ἦτο λυπηρότατος ὁ αἰματηρὸς χαρακτήρ ὃν προσέλαβεν ὁ πόλεμος, ἀπήντησεν ὅτι τοῦτο ἦτο τοσοῦτον μάλλον λυπηρὸν, καθόσον αὐτὸς δὲν ἦτο ὑπὲρ τοῦ πολέμου. Πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν δὲν εἶχε λάβει οὐδεμίαν εἶδησιν περὶ τῆς αὐτοκρατείας καὶ τοῦ διαδόχου· ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ τηλεγραφῆσῃ αὐτοῖς κρυπτογραφικῶς καὶ τῷ ἐδόθη. Χωριζόμενοι, ἐθλίψαμεν τὰς χεῖρας ἀλλήλων. Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν φρουρὰν αὐτοῦ ἄνδρες ἔφερον νεουργεῖς ἀποστιλβούσας στολάς, ἐνῶ οἱ ἡμέτεροι εἶχον πολὺ ταλαιπωρηθῆ κατὰ τὴν ἐκστρατείαν.

Εἰς τὸ Πελαγὸς

Τὸ πλοῖον, μὲ τὴν πρῶν πρὸς τὴν δύση, μὲ πάγει πάλιν μακριὰ εἰς τὰ ξένα. Τὴν γῆ τὴν ἔχει πίσω του ἀφήσει. νησί, βουνὸ δὲν φαίνεται κανένα.

Ἀπέναντι ὀλόγουρα γαλήνη ἀπὸ τὸν κόσμον ὅλον μὲ χωρίζει. Ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνέτειλ' ἡ σελήνη Καὶ τῶν νερῶν τὴν ἐρημιὰ φωτίζει.

Καί ἀπ' ἐκεῖ ποῦ ἔχει ἀνατεῖλει:
ἐπάνω εἰς τὸ πέλαγος ἀπλόνοι:
μιὰ φωτερή, μιὰ χρυσαυμένη στήλη
πρὸ πλοῦ κι' οὐρανὸ τὰ συνενώνει.

Βλέπω τὴν στήλην ἢ καρδιά μου πάλλει
'σάν γέφυρα μου φαίνεται, ποῦ φθάνει
εἰς ἓν ἀγαπημένον περιγιάλι,
κι' ἐπάνω εἰς τὴν γέφυραν... ὦ πλάνη!..

Μέσα 'ς τὸ φῶς ποῦ πέφτει ἀπ' τὴν σελήνην,
μιὰ μορφή ωραία, ἢ μορφή της,
μ' ἀγάπη τὰ δυὸ χέρια της μ' ἐκτείνει
καὶ ἡ ψυχὴ μου ἀκούει τὴν φωνή της.

Νέφος περνᾷ, ἐκρύφθηκε ἡ σελήνη
καὶ μένουν τὰ νερά σκοτεινιασμένα.
'Αλλά θ' ἀκούω τὴν φωνὴν ἐκείνην,
ὅσον κι' ἂν πάγω μακριὰ 'ς τὰ ξένα.

1862

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΑΓΩΝ ΚΑΛΛΟΥΣ

Μία τῶν θραβευθειῶν κατὰ τὸν ἐν Σπᾶ τε-
λεσθέντα ἀγῶνα κάλλους, ἢ κυρία Στέβενς, πα-
ρέσχε περιέργους λεπτομερείας περὶ αὐτοῦ πρὸς
τινα δημοσιογράφον. Ἡ κυρία Στέβενς εἶνε νεαρὰ
δέσποινα ἐκ Βιέννης, ἡλικίας εἰκοσι τριῶν ἐτῶν,
ξανθὴ μὲ μαύρους ὀφθαλμούς καὶ ἐλαφρῶς ρο-
δόχρουν μορφήν.

Εἴμεθα ἐν ὄλῳ εἰκοσι πέντε αἱ ὑποψήφιοι, εἴ-
πεν ἡ περικαλλῆς νικήτρια. Ἐπὶ δέκα πέντε
ἡμέρας, ἐν στολῇ χοροῦ, ἐμέναμεν εἰς τὴν αἴ-
θουσαν τῆς Λέσχης, ὅπου οἱ περίεργοι, ἀντὶ τῆς
ἀρχῆς, ἤρχοντο νὰ μᾶς βλέπωσιν. Ἐπὶ ἐξέ-
δρας ἐπιστρωμένης διὰ βελουδοῦ ἐρυθροῦ, ἐκά-
θητο ἡ Φατμέ, κάλλοι ἐκτὸς τοῦ ἀγῶνος, εἰς
τοὺς πόδας τῆς ὁποίας εὐρίσκοντο ὅλοι οἱ μαῦ-
ροι δούλοι της. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο πολὺ δια-
σκεδαστικόν, πλὴν ἴσως διὰ τὴν Φατμέ, ἢ ὁ-
ποία εἶνε συνειθισμένη ἀπὸ τοιαύτας ἐκθέσεις.
Ἐμέναμεν ἀκίνητοι, καρφωμένοι εἰς τὰ ἀνάκλινα
τῶν μας, ἐνῶ γύρω μας ἐχοροπήδουν καὶ ἡμεῖς
δὲν ἠδυνάμεθα νὰ λάβωμεν μέρος εἰς τίποτε
ἀπὸ ὅλα αὐτά.

Ἐνῶ ταῦτα ἔλεγεν ἡ κυρία Στέβενς εἰσῆλθεν
εἰς τὴν αἴθουσαν ὁ νεαρὸς ἀδελφὸς τῆς τυχού-
σης τοῦ πρώτου θραβεῖου τοῦ ἀγῶνος δεσποινί-
δος Σουκαρέ. Ὁ δημοσιογράφος συνεχάρη τὸν
εὐτυχῆ ἀδελφόν, ὅστις ὅμως δὲν ἦτο πολὺ ἐν-
θουσιασμένος ἐκ τῆς νίκης τῆς ἀδελφῆς του.

— Ἡ ἀδελφὴ μου, εἶπεν ὁ νέος Σουκαρέ, δὲν
μετέβη εἰς Σπᾶ διὰ νὰ διαγωνισθῇ. Ἐλαβε
μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα, μετ' ἐπιμόνους προσκλή-
σεις τῶν ὀργανωτῶν αὐτοῦ καὶ τῶν φίλων της.

Ὅταν ἐπέστη μάλιστα, ὁ κατάλογος τῶν ἐγ-
γραφῶν εἶχε κλεισθῆ καὶ ἐδέησε νὰ τὸν ἀνοι-
ξωσιν ἐκ νέου, ὅπως ἐγγράψωσιν αὐτὴν ὑπὸ τὰ
στοιχεῖα Σ. Β. Τὸ ὄνομά της ἀπεκάλυψεν εἰς
τὸ κοινὸν ἢ ἀκριτομυθία τῶν ἐφημερίδων οὐδό-
λως δ' ἐπαίρομαι διὰ τοῦτο.

Ἡ κυρία Στέβενς δὲν συμερίζεται τὴν γνώ-
μην τοῦ ἀδελφοῦ τῆς συναθλησάσης αὐτῆ.
Αὐτὴ τούαντιον εἶνε καταγοητευμένη διότι
ἐλαβε τὸ τρίτον θραβεῖον τῆς κάλλοις, καίτοι
ἀξιοὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὸ δεύτερον θραβεῖον
ὅπερ ἀπενεμήθη εἰς τὴν δεσποινίδα Δελαρόζα.

— Βεβαίως δὲν ἀξίω, εἶπε πρὸς τὸν συνομι-
λοῦντα μετ' αὐτῆς δημοσιογράφον, νὰ συγκριθῶ
πρὸς τὴν ἀδελφὴν τοῦ κυρίου, ἢ ὁποία εἶνε εὐ-
μορφωτάτη καὶ ἢ καλλιτέρα μου φίλη. Ἄλλ' ἢ
συνυποψήφιος ἢ ὁποία ἔλαβε τὸ δεύτερον θρα-
βεῖον, τὸ ἔλαβε κατὰ χάριν. Δὲν σὰς λέγω τί-
ποτε περὶ τῆς φυσιογνωμίας της. Εἶνε ἐντελὴς
κοινὴ καὶ σπερεῖται πάσης λεπτότητος. Ἄλλὰ
ἐγεννήθη εἰς Ὀστάνδην, εἶνε μόλις δεκαεξαετῆς
καὶ ἀφῆκεν εἰς τὸ μέσον τὰς ἐξετάσεις της, διὰ
νὰ ἔλθῃ ἐκ Βρυξελλῶν εἰς Σπᾶ. Ἐλαβε τὸ θρα-
βεῖον μᾶλλον ἐνεκα τῶν προστατῶν της, διότι
κατάγεται ἐκ Βελγίου, εἶνε νέα κτλ.

Ἡ κυρία Στέβενς ἄλλως κηρύσσει καὶ πά-
σας τὰς μὴ θραβευθείσας, ὑποψήφιους δὺςμορφα
τέρτα αὐτόχρημα καὶ οὐχὶ μόνον ὑπὸ τὴν ἐπο-
ψιν τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ἠθικῆς.

— Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε, λέγει, τί
ἐκκαμαν ὅταν ἀνεκοινώθη ἡ κρίσις τῶν ἑλλανο-
δικῶν. Ἐκραζαν, ὠρῦοντο, ἐβλασφήμουν, διότι
ἐνόμιζον ὅτι ἠδικήθησαν. Πρὸ τῆς ἐπισήμου στιγ-
μῆς ἔδωκαν εἰς καθέμιαν ἐξ ἡμῶν μίαν ἀνοδοδέ-
σμη. Μόλις ἐξηγγέλθη ἡ κρίσις, ὅλοι αἱ μὴ θρα-
βευθεῖσαι ἔρριψαν τὰ ἄνθη κατὰ γῆς καὶ τὰ κα-
τεπάτησαν κνιωδῶς. Μία ἀπὸ τὰς ἀντιπάλους
μας, τῆς ὁποίας ἀγνοῶ τὸ ὄνομα, ἔπτυσεν ἐπά-
νω εἰς τὸ φῶρεμα τῆς δεσποινίδος Σουκαρέ. Ἡ
δεσποινὶς Μάρθα Βιλαίν, ἢ ὁποία ἔλαβε τὸ τέ-
ταρτον θραβεῖον, ὠρμησεν ἐναντίον μου μὲ τὸ
ριπίδιόν της καὶ μοῦ κατεξέσχισε τὴν χεῖρα.
Ἐδέησεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐπέμβουν οἱ ἀστυνομικοὶ
κλητῆρες καὶ νὰ τὴν ἐκδιώξουν ἀπὸ τὴν αἴθου-
σαν. Δὲν θὰ σὰς κρύψω δὲ ὅτι ἡ δεσποινὶς Σου-
καρέ καὶ ἐγὼ, διὰ νὰ διαφυγῶμεν τὴν ἐκδίχησιν
τῶν ἀπονενουμένων αὐτῶν, ἠναγκάστημεν νὰ
φύγωμεν ἐσπευσμένως ἐκ Σπᾶ.

Πολλοὶ ἄνθρωποι κατακρίνουσι μόνον διὰ νὰ
μὴ νομισθῶσιν ἀμαθεῖς. Ἀγνοοῦσιν ὅτι ἡ ἐπιεί-
κεια εἶνε ὑψίστης μορφώσεως ἀπόδειξις.

Ἐπάρχει ἀγαθότης ἀπωθοῦσα καὶ ὑπάρχει
κακία προσελκύουσα.

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

Ἐπάρχει μετριοφροσύνη ἧτις οὐδὲν ἄλλο εἶνε
ἢ τῆς ὑπερηφανίας ὁ μανδύας.

Τὸ μυστικὸν ἁμοιάζει πρὸς τρύπαν ἐνδύμα-
τος: ὅσον θέλει νὰ τὸ κρύψῃ τις, τόσον περισ-
σότερον τὸ ἀποκαλύπτει.

Ἡ θέλησις θὰ ἦτο δύναμις, ἂν ὅλα τὰ μέσα
ἦσαν καλὰ.

Ἄν δὲν ὑπῆρχε πράγματι ἡ κλίθεια, δὲν θὰ
ἦτο δυνατόν νὰ τὴν ἐφεύρωμεν.

Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ—ἡ φύσις ὄχι.

Ὁ ἔρωσ καὶ ἡ πολιτικὴ φονεύουσι τὴν φιλίαν.

Τὴν μητέρα ὅπως τὸν Θεὸν ἐπικαλούμεθα
ἐν τῇ ὁδῶν καὶ λησμονοῦμεν ἐν τῇ χαρᾷ.

Ἡ συγχώρησις ἐν τῷ ἔρωτι εἶνε σχεδὸν ἀδια-
φορία: δὲν συγχωρεῖ τις ὅταν ἀγαπᾷ.

Ἡ ζηλοτυπία μνηστῆρος εἶνε ἔπαινος: ἡ ζη-
λοτυπία συζύγου εἶνε ὕβρις.

Ὁ ἔρωσ ζητεῖ ἡ φιλία δίδει.

Τὰ δάκρυα, ἄτινα σβύνουσι τὸν ἔρωτα, ζω-
पुरοῦσι τὴν φιλίαν.

Carmen Sylva

Ἡ ΣΚΛΑΒΑ Ἡ ΠΟΛΙ

Ἡ σκλάβη ἡ Πόλι κάθεται 'ς τὸ Βόσπορον καὶ κλαίει
Κι' ὁ φιδωτὸς ὁ Βόσπορος τὴν συμπονεῖ καὶ λέει:
— Πές μου, κυρά μου ζηλευτῆ, πεντάμορφη κυρά μου,
Γιατί ποτίζεις δάκρυα τὰ γαλανὰ νερά μου;
'Σάν τ' εἶνε ποῦ μοῦ ζήτησες κ' ἐγὼ νὰ μὴ σ' τὸ φέρω,
Μήπως σ' ἐλύπησα ὁ φτωχὸς καὶ δίχως νὰ τὸ ξέρω;
'Στὰ κάτασπρα τὰ πόδια σου δὲν πέρασεν ἡμέρα,
Ποῦ νὰ μὴ σούφερα σκυφτὸς δῶρ ἀπ' τὸν κόσμο πέρα.
Τὰ μύρα τῆς Ἀνατολῆς καὶ τὰ μεταξωτὰ της
Καὶ τὰ χαλιὰ τ' ἀτίμητα, τὰ μυριοπλούμιστά της,
Καὶ τῆς Φραγκιάς τ' ἀσημικὰ, καὶ τὰ χρυσὰ στολῆα,
Καὶ τ' ἄλλα της τὰ ἔραυστα, τὰ τόσα της παιχνιδία.
Πές μου λοιπὸν γιατί μοῦ κλαίεις, πεντάμορφη κυρά μου,
Γιατί ποτίζεις δάκρυα τὰ γαλανὰ νερά μου;
— 'Στὰ κάτασπρα τὰ πόδια μου δὲν πέρασεν ἡμέρα
Ποῦ νὰ μὴ μούφερες σκυφτὸς δῶρ ἀπ' τὸν κόσμο πέρα.
Μόν' ἓνα δῶρ' ὀλιμερὶς κι' ὀλονυχτὶς προσέμενα,
Κι' ἀκόμα δὲν μου τόφερε τὸ κῆμα σου ἀφρισμένο.
Μόν' ἓνα δῶρ' λαχταροῦν τὰ μάτια μου καὶ κλαίει,
'Ατίμητο 'ς τ' ἀτίμητα, ἐλευθερία τὸ λένα.
'Ο Βόσπορος ποῦ τ' ἀκούσε κυτάζει τὴν κυρά του
Κι' ἀναστενάζει θλιβερὰ 'ς τὰ γαλανὰ νερά του

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΝΟΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πρόκειμένου νῦν περὶ διακοσμῆσεως τῆς πρωτεύου-
σης κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τοῦ
Βασιλέως Γεωργίου ἑορτάς, ἴσως δὲν εἶνε ἄσκοπος
ἢ ἀναγραφή τοῦ τρόπου, καθ' ὃν διεκοσμήθη ἄλλιν ἢ
πόλις τῶν Ἀθηνῶν τῇ 25 Ἰανουαρίου 1858, ἑορ-
ταζομένης ὁμοίας ἑορτῆς καὶ τότε, τῆς εἰκοσιπενταε-
τηρίδος τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθω-
νος. Κατὰ τὰς ἐφημερίδας λοιπὸν τοῦ καιροῦ ἐκείνου:
Χίλιοι ἐργάται εἰργάσθησαν ἀκαταπονήτως ἐπὶ τινὰς
ἡμέρας ὅπως καταλλήλως διακοσμηθῇ ἢ ἀπὸ τῶν
Ἀνακτόρων μέχρι τῆς ἀγίας Εἰρήνης ὁδός, διότι
τότε καθεδρικός ναὸς ἦτο ἡ ἀγία Εἰρήνη καὶ ἐν αὐ-
τῇ ἐτελοῦντο αἱ δοξολογίαι, μὴ αἰκοδομηθείσης ἐτι
τῆς νῦν Μητροπόλεως. Ἐγένετο δ' ἐν σπουδῇ ἢ
προπαρασκευῇ, καθ' ὅσον ἐν ἀρχῇ εἶχεν ὀρισθῆ ὡς
τόπος τῆς ἑορτῆς τὸ Ναύπλιον, ἧτις αὐτὴ ἢ πόλις
εἰς ἣν ἀπέβη ἀφικόμενος τὸ πρῶτον ὁ Ὁθων, αὐτὴ
ἢ πόλις ἧτις ὑπῆρξεν ἢ πρώτη καθέδρα τοῦ νέου
Ἑλληνικοῦ κράτους, Κατόπιν ὅμως, ἐνεκα πολλῶν
λόγων πολιτικῶν, τὸ ἀρχικὸν σχέδιον μετετράπη καὶ αἱ
ἑορταὶ ἐγένοντο ἐν Ἀθήναις. Ἡ διακοσμῆσις τῆς ὁδοῦ
Ἐρμοῦ ἐγένετο διὰ τῆς ἰδρύσεως 400 ξυλίνων κί-
ωνων δωρικοῦ ρυθμοῦ περικεκαλυμμένων λευκῶ πανίῳ.
Οἱ κίονες οὗτοι ἐστήθησαν εὐθυγράμμως ἐνθεν καὶ
ἐνθεν τῆς ὁδοῦ. Ἐπ' αὐτοὺς ἐτέθησαν κατ' ἐναλλα-
γὴν ἀνοδοχαί καὶ φανοὶ ποικιλόχροισι σχήματος τυμ-
πάνου περιστρεφόμενοι διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ καιροῦ
τῶν ἐν αὐτοῖς ἀνημμένων κηρίων. Ἐπὶ τῶν φανῶν ἦ-
σαν ἀνεγεγραμμένα τὰ ὀνόματα τοῦ Ὁθωνος καὶ τῆς
Ἀμαλίας. Οὕτως 150 κίονες ἦσαν δι' ἀνθέων καὶ
150 διὰ φανῶν κεκοσμημένοι, αἱ δ' ἐπίλοιποι 100
ἔφερον τὰ ὀνόματα καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ὑπὲρ τῆς
ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος ἀγωνισαμένων. Κατὰ τὴν
διακαταύρωσιν τῶν ὁδῶν Ἐρμοῦ καὶ Αἰόλου ἀνιδρῦθη
κολοσσαία τετράπυλος ἀψὶς διὰ λευκοῦ παντοῦ κε-
καλυμμένη οὕτως, ὥστε ἐφαίνετο μαρμαρινή. Κατὰ δὲ
τὴν πρόσοψιν τοῦ ναοῦ ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἰδρῦθησαν με-
γάλα ἀνάκθρα ἀνθοστόλιστα, ἐφ' ὧν ἰστάμενοι οἱ
παῖδες τῶν δημοτικῶν σχολείων μὲ ἀνθοπλέκτους
στεφάνους ἀνὰ χεῖρας ἐφαλλον ὕμνους ὑπὲρ τῶν βα-
σιλέων. Τέλος ἡ πλατεῖα τῶν Ἀνακτόρων ἐκοσμήθη
διὰ μεγίστου τροπαίου ἐξ ὀπλων τοῦ Ἀγῶνος κατὰ
τὸ πλεῖστον, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποῦ ἐστήθη-
σαν αἱ προτομαὶ τοῦ Ὁθωνος καὶ τῆς Ἀμαλίας.

Μεταξὺ τῶν δῶρων ἄτινα ἔλαβεν ἐσχάτως ἢ μετὰ
τοῦ δουκὸς τῆς Ἀόστης νομφρεθεῖσα πριγκίπισσα
Λαιτηγία, θυγάτηρ τοῦ πρίγκιπος Ναπολέοντος Βο-
νονάρτου, καταλέγεται καὶ πολύτιμον ριπίδιον, συνε-
νοῦν πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτοῦ ἀξία καὶ φιλολο-
γικὸν διάφορον, διότι δύο ἐπιφανεῖς ποιηταί, ὁ
Φραγκίσκος Κοππέ καὶ ὁ Γιόσοβα ἐγράψαν ἐπ' αὐ-
τοῦ ἰδιοχειρῶς σονέττα κατὰλληλα πρὸς τὴν περί-
στασιν. Τὸ ριπίδιον, ὅπερ ἐσχεδίασεν Ἰσπανὸς καλ-
λιτέχνης, παριστᾷ ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους τὴν αὐστηρὰν
πρόσοψιν τοῦ παρὰ τὸ Τευρίνον ἀνακτόρου Μονκα-
λιέρη, ὅπου διέμενε συνήθως ἡ ὕμνη μετὰ τῆς μη-

τρός της. Ἐπί ἐξώστου τινός διαγράφεται ἡ φυσιογνωμία των δύο μνηστήρων, προσηλωμένων πρὸς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον. Ἐπί τῆς προσόψεως φέρεται εὐρύς θυρεός, ἐφ' οὗ ὁ Giososa ἐχάραξε διὰ τῆς λεπτῆς αὐτοῦ γραφῆς τὸν ἐπιθαλάμιόν του. Ἐπί τῆς ἐτέρας ὄψεως ὁ Κοππέ ἐγράψε τὸ ἰδικόν του σονέττον.

Ἐν Βερολίῳ ἐπανηγυρίσθη ἐσχάτως ὁ ἐγκαινισμὸς τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτισμοῦ τῆς Λεωφόρου τῶν Φιλυρῶν. Μετὰ τὸ γεῦμα, τὸ ἐπὶ τούτῳ παρατεθὲν ὑπὸ τῆς Ἡλεκτρικῆς ἐταιρίας ἐγένετο περίεργον πείραμα μικρὸν ὀρνίθιον ὀβελισθὲν ἐψήθη διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Παρὰ τὸν ὀβελὸν ἐντὸς μεταλλικῆς χύτρας ἐτοποθετήθη σύστημα ἠλεκτρικῶν συρμάτων, μεταδίδον ρεῦμα δυνάμεως 100 φωτιστικῶν μονάδων. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος παραχθεῖσα θερμότης ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε τὸ ὀρνίθιον ἐψήθη εἰς διάστημα ἡμισείας ὥρας. Εἶνε ἀληθές ὅτι τὸ ψήσιμον ἀπῆτησε δαπάνην δύο φράγκων, ἀλλὰ βραδύτερον ὑπάρχει: ἐλπὶς ὅτι ἡ δαπάνη θὰ καταστῇ ὅλως ἀσήμαντος, οὕτως ὥστε πᾶς τις νὰ δύναται νὰ προτιμᾷ τὴν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὀπτησιν πάσης ἄλλης.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐν Παρισίοις ἐορτῶν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως, ἀγγέλλεται καὶ τις ὄλως πρωτότυπος καὶ περιεργότατη, ἣν ἀπὸ κοινοῦ παρασκευάζουσιν αἱ περιστερόφιλοι γαλλικαὶ ἐταιρίαι. Ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Ἄρεως θὰ ἀρεθῶσιν, εἰς ὀρισμένην θέσιν, ταυτοχρόνως 50,000 περιστερῶν, διευθυνόμεναι πρὸς διάφορα σημεῖα. Ἐκαστος φαντάζεται τὴν μεγαλοπρέπειαν τοιοῦτου θεάματος.

Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀπεράσισε τὴν σύστασιν τοῦ σώματος ἐθελοντῶν, ὀχουμένων ἐπὶ ποδηλάτων. Τὸ σῶμα τοῦτο εἶνε ὁ πυρὴν ἐτέρου μεγάλου σώματος, ὅπερ ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις σκοπεῖ νὰ συστήσῃ, ἅμα ὡς ἐκ τῆς πείρας ἀποδειχθῇ ἡ χρησιμότης καὶ τὸ πρακτικὸν τῆς χρήσεως τῶν ποδηλάτων παρὰ τῷ στρατῷ.

Αἱ δηλητηριάσεις, αἱ προερχόμεναι ἐκ σσηπότος τυροῦ εἶνε συχνόταται ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις. Ἐν μόνῃ τῇ πολιτείᾳ Ὀχιο κερτηρήθησαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ 200 περίπου κρούσματα, μὴ ἐπανεγκόντα εὐτυχῶς θάνατον.

Πρό τινος ἐνεκαινίσθη περίεργον νοσοκομεῖον ἐν Λονδίῳ, προωρισμένον εἰδικῶς διὰ τοὺς κύνας, τοὺς ἵππους, τὰς γάτας, μόλις δ' ἠνεώχθη καὶ εὐρέθη ἀνεπαρκές, πληρωθὲν ἀμέσως ἀσθενῶν, ἐφ' ᾧ καὶ σχεδιάζεται ἡ οἰκοδόμησις ἐτέρου εἰδικοῦ διὰ τὰ πάσχοντα ζῶα ἐκ χρονίων νοσημάτων. Ἀναμφιβόλως ἡ ζωοφιλία εἶναι ἀριστον πρᾶγμα, ἀλλ' ὅταν σκεφθῇ τις τὴν φοβερὰν δυστυχίαν, ἣτις καταμαστιτίζει τὰς πτωχὰς τάξεις τοῦ λαοῦ τοῦ Λονδίνου, δικαιούται νὰ πιστεύῃ, ὅτι Ἄγγλοι κάλλιον θὰ ἔπραττον νὰ ἐφρόντιζον πλειότερον περὶ τῶν ὁμοίων των παρὰ περὶ τῶν φθισικῶν κυνῶν.

Ἐν τύμβῳ τινὶ εὐρεθέντι παρὰ τὴν Αἰκατερινοσλάβην ἐν Ρωσίᾳ εὐρέθησαν δύο σκελετοὶ ἀποκεφαλισμένοι, φέροντες εἰς τὴν θέσιν τῶν κεφαλῶν των δύο κεφαλὰς κριῶν. Ἐγγὺς τῶν σκελετῶν τούτων εὐρέθησαν ὄπλα, λόγχαι καὶ φαρέτραι πλήρεις βελῶν μετὰ σιδηρῶν αἰχμῶν.

Περιεργότατην ἐφαρμογὴν τῆς φωτογραφίας προτείνει καθηγητὴς τῆς ἐν Βιέννῃ Φωτογραφικῆς Σχολῆς. Ἐπειδὴ συχνάκις ἐγείρονται παράπονα ἐν τοῖς ἵπποδρομίαις κατὰ τῶν κριτῶν, ὡς ἀπατωμένων πολλάκις, ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν πρώτων ἀφικνουμένων εἰς τὸ τέρμα, ὁ Βιεννατὸς καθηγητὴς προτείνει νὰ τεθῶσι φωτογραφικαὶ μηχαναί, ἐφ' ὧν θ' ἀποτυπῶνται ἡ εἰκὼν τοῦ πρώτου καταφθάνοντος καὶ τῶν ἀμέσως μετ' αὐτὸν εἰς ἀπόστασιν 10 μέτρων.

Ἐν Σόνωμα-Κάσσοντον τῆς Καλλιφορνίας λειτουργεῖ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, ἣς παρομοίαν ἀδύνατον νὰ εὐρῆ τις ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἣς ἡ κατασκευὴ θ' ἀπετύγχανε παντελῶς ἐν Ἑλλάδι. Πρόκειται περὶ σιδηροδρόμου ἐναερίου στηριζομένου ἐπὶ κορυμῶν δένδρων. Μεταξὺ τῶν μύλων τοῦ Κλίππερ καὶ τῶν κορυφῶν τοῦ Στούχρτ, παρ' ἃς ἡ ὁδὸς διακόπτεται ὑπὸ βαθείας ἀθύσσου, τὰ δένδρα ἐπιρριονίσθησαν εἰς ἴσον ὕψος καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐτέθησαν σιδηραὶ ράβδοι. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀθύσσου ἐτέθησαν πλησίον τὸ ἐν τοῦ ἄλλου ἐρυθρὰ ξύλα, ἀποτελοῦντα ἀσφαλὲς ἐπέρισμα εἰς 23 μέτρων ὕψος: ἐπιρριονίσθησαν οἱ πάσσαλοι οὗτοι καλῶς καὶ ἐπ' αὐτῶν διέρχονται βαρῦταται φορτηγοὶ ἄμαξαι.

Ἡ τοῦ φωτὸς ταχύτης εἶναι πολὺ μείζων ἀφ' ἃ, τι κοινῶς πιστεύεται. Κατὰ τὸν Φενκὼ ἡ ταχύτης κατὰ δευτερόλεπτον ὑπολογίζεται εἰς 298,000 χιλιόμετρα, κατὰ τὸν Καρνὼ εἰς 298,500, κατὰ τὸν Νισουκμὲ εἰς 299,860, καὶ κατὰ τὸν Ἰούγγ καὶ Φόρβες εἰς 301,382.

Ἐν τῶν σπουδαιότερων ζητημάτων τῆς ὑγιεινῆς τῶν πόλεων εἶναι καὶ τὸ τῶν ἀκαθάρτων ὑδάτων τῶν ὑπονόμων. Ὁ κ. Γ. Βέπστερ ὑπέβλεπε περιεργότατον ὑπόμνημα εἰς τὴν ἐταιρίαν τῶν δημοτικῶν μηχανικῶν τοῦ Λονδίνου. Ἐν αὐτῷ καταδεικνύει, ὅτι ὁ καθαρισμὸς τῶν ὑδάτων τούτων δυνατὸν νὰ γείνη εὐκολώτατα διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Πράγματι δὲ κατώρθωσε δι' ἰσχυροτάτου ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ν' ἀποσυνθέσῃ τὸ ὕδωρ ὑπονόμου τινός: εἰς τὸ ἄνω μέρος μετὰ τὴν δίοδον τοῦ ρεύματος ἐπέπλευσαν τὰ στερεὰ σώματα, κάτωθεν δὲ ἀπέμεινε καθαρῶτατον ὕδωρ.

- Ποῦ ἔπιασε σπῆτι;
- Στὸ Γεράνι.
- Ἀσχημα ἔκανες, δὲν εἶνε ὑγιεινὴ γειτονιά; δὲν βλέπεις τί ἔπαθε ἐκεῖ ὁ Κώστας;
- Τί ἔπαθε;
- Μιὰ βδομάδα τώρα εἶνε κρεβάτωμένος... ἔδωκε τὸ πόδι του.